

in tunc...
Liquidum dimi...
Maxime dicitur...
Possiditque...
Itaque vob...
Sicut et vob...
Ad hunc q...
Sicut etiam...
Si illa cre...
Itaque vob...
Sicut etiam...
Si illa cre...
Itaque vob...
Sicut etiam...
Si illa cre...

per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...

Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...
Per uno in quod...

68

ASSERTIO
NES TRECENTAE AC VI
 ginte sex fratris Nicolai Herborn. Guar-
 diani Marpurgensis, ueræ Orthodoxæ, ad-
 uersus Francisci Lamberti exiticij mo-
 nachii paradoxa impia, ac erroris ple-
 na, in Hombergiana Hessorum
 congregatione proposita,
 ac plusq̄ hæreticissi-
 me deducta, &
 exposita.

Ich bidde vor gewalt vnn̄d nit vor recht/wane
 das recht wirt der warheyt bystaenn / es komme
 umb mich wie es solde. Es sal keiner fröme Chri-
 sten mich verdacht haue / das ich mit Fran. Lam-
 perti/So ernst vmbgehe / want were er zu Hom-
 berg in Hessen ist gewest / d̄ wirt mich wol ent-
 schuldiggen / do vorgeanter Francif. Lam. aller
 Chrißlicher / bröderlicher güdigkeit / warheyt vñ
 lieffde vergaß / Auch ist es eyne sache / dye alle
 Chrißten moeßen beschirmen mit ernst /

F. NICOLAUS HERBORN MAR
purgen. Minoritarū Guardianus, Ortho-
do lectori, Felicitatem optat.

Non me clam est Christiane lector, quod diffi-
le sit istis temporibus ea in lucem adere, quod
omnium iudicio probetur, quod uaria sint
hominum iudicia, quādoquidem quod mo-
do, ut iustum, ut æquum, ut sacrosanctum exose-
lati sunt, id mox ac euestigio damnāt, adeo uti uix
temporis quippiam intercedat, quo non diuerfas
probemus: itidemque (quod aliqui etiam uix natu-
ra potest sustineri) & improbemus opiniones, eo
enim res deuenit, ut facilius sit pertinacem reperiri
Iudæum, qui suo Mosi mordicus addictus est, quod
constantem & omni parte firmum Christianum,
Quodque multo exploratus est: uix dum causam
aliquam a limine spectauimus, ut interim sese
prespeximus, mox de eadem pronunciamus, diffini-
musque. Quæ utinam non tam uera essent, quod uere
à me dicuntur, quanquam certo noui futura, istis meis
assertionibus, quas me non arrogantiā, non ambi-
tus gloriæ, non populū applausus euulgare coegit,
Inuitus enim prodo in lucem, quod quis sciam ea quæ
asserturus sum uerissima: quin, quum ueritati, Ec-
clesiæque catholicæ doctrinæ sint consonatissima, ip-
sa sese produnt me ut cunque renitente, id quod ha-
ctenus ueri honestique natura fuit. Quando uero
ita uisum est superis, uti omnibus Christianæ fidei
professoribus ea palam fiant, quod paucis coram, id est,
Hassia proceribus, magistratibus, ecclesiasticisque
uiris Hombergiæ adunatis acta sunt, non potui non
assentire euulgationi. Quin etiam, operæpretium
duxit, idque prudenti & orthodoxorum uiroꝝ consi-
lio, uti causam breuibus exponerem, cur ædantur

nostra in
rum pat
instru
rum fau
ctis ac
sunt, ii
sciscen
ecclesiæ
xerunt,
ctis scrip
pax, con
na licen
siaz uniu
trum un
befactat
dignosce
dogmata
rum anti
tamen p
Vittēb
quidam
pudens,
gnis por
pardalis
gna loqu
bernacul
tans, agg
dus arma
mis, hast
fragus, s
Chamqu
quidem
monstru
neque face

N MAR
Orthodo-
at.

or, q̄ diffici-
em adere, q̄
od uaria sint
m quod mo-
tum ex oscu-
adeo uti uix
on diuerfas
m uix natu-
riones, eo-
rem reperiri
ictus est, q̄
ristianum,
m causam
im fileā, p-
nus, diffini-
ent, q̄ uere
ura, ijs meis
non ambi-
are coegit,
iam ea quæ
eritati, Ec-
atissima, i-
e, id qd̄ ha-
arando uero
stianæ fidei
corā, id est,
eliasiticisq̄
on potui nō
raperium
tiroꝝ consi-
ur adantur

nostra in lucem, ut etiamnum minus calumnia-
rum pateat Momis, ac improbis, qui ad nihil
instructiores sunt, q̄ ad carpenda aliena. i. ea q̄ eo-
rum faucibus hæreli, prauisq̄ opinionibus infe-
ctis ac corruptis, non placent. Ex quorum Carie
sunt, ii qui nuper ab orthodoxæ ecclesiæ unitate de-
sciscentes, scilicet sectasq̄, quæ ex diametro uni
ecclesiæ pugnant, in multorum perniciem introdu-
xerunt, eaque inuehere impudentius, absque san-
ctis scripturis moliuntur dogmata, quibus, unitas
pax, concordia si delium hominum scinduntur, fre-
na licentius uiuendi relaxantur, sacrosancta eccle-
siæ uniuersalis, & sacramenta, & Cæremoniæ pat-
rum unanimi consensu receptæ prophanantur, la-
befactantur, ac prorsus corrumpuntur, adeo ut uix
dignoscere queas, ubi horū peruersissima regnant
dogmata, ueri christianismi ullū uestigium. Quo-
rum antisignanus, q̄uis Lutherus ipse sit, multas
tamen peperit uiperæas proles ex leineo illo specu
Vittēbergensi, Ex quo prodiit nuper Franciscus
quidam Lamberti, Minorita, homo insigniter im-
pudens, audax, arrogans, potens non quidem in si-
gnis portentis, & sana doctrina, sed ut bestia illa
pardalis in reuelatione Ioannis, os suū erigens, ma-
gna loquens: impia & blasphema lingua deū, Ta-
bernaculū eius, sanctosq̄ uniuersos inuadens, ten-
tans, aggrediens, uti robustus quispiā gigas, golia-
dus armatus, non dei armatura, sed sathanæ squa-
mis, hasta, clypeo, eousq̄ progressus, ut q̄uis fide-
fragus, semel atq̄ bis fuerit, profugusq̄ cū Cainē
Chamque in terra, multi cœpperint admirari, nō
quidem ut Christi præconē, sed ut Ierneū quoddā
monstrum, quod non iā monachus neq̄ cucullio,
neq̄ sacerdos Christi, sed laruatū prorsum ac prodi-

A

1

giosum quoddā animal sit factum ex cuius ore fulgura audies impietatum, Coruscationes maledictorum, Tonitrua blasphemiarum, denique plaustra conuictijs onusta, adeoq; execrabilia, terrifica, ut non iam uideantur terrigena, sed etiamnum celites metuere, dum bestia fremere dentibusq; lacere cœperit. Probant id ea, quæ passim huius nomine euulgata sunt in sacros scripturæ locos falsissima commenta: probant & impia & a uero orthodoxoq; sensu aliena in Franciscanâ regulam glossata. Testantur & optimi quicq; q sub 12. Kalen. Nouem. in Hombergiana Hessorum congregatione, consilij dandi gratia, literis Principis accersiti, præsentibus fuere, paradoxorū ut idem uocat, id est, mirabilium propositionum, deductionem, expansionemq;, audientes. Idque non iam clam, sed pro suggesto, spectante Illustrissimo principe, præsentemq; toto illo conuentu, ita ut in stuporem, multos induceret homo ille omnium qui uiuunt scelestissimus. Quis enim non miretur, quis non stupeat, imo quis absq; animi mœrore sustineat, Laruatū illud mōstrū, omnem ecclesiam catholicā (quam papisticam uocauit, uolens ea uocula suram impietatem tegere) impiam, a Christo alienam, scismaticam, hæreticam, antichristianam, uocitari, dici, & appellari, quam Christus suo sanguine redemit spiritus sanctus moderatus est ab eo tempore, ad hæc usq; nostra sæcula per apostolos, per Euangelistas, per doctores, per pastores, perque sacrosanctas Conciliorum sanctiones, quas uniuersas monstrum hoc nauci non fecit: imo (ut suis ipsius utar uerbis) pluris non fecit q; crepitum asini, stercoq; boum, tam enim modeste suo more, omnibus audientibus, qui ei tragediæ aderant; hæc effutiuit

euomit. N
ulla prorsu
conuictijs, r
factaretur
pudentius
omnis mar
omnis mo
non iam b
niq; perc
sux farina
Quis enim
nem ducer
ctis contra
propōnes
libri cernis
illa bestia
quam eas
æbere nec
pturam ca
esset: deint
esset, sed
& cærem
fello ne qu
xta diete d
ri, attentar
turum ger
quū hæc
disputatio
testante eo
re uellent,
gannio ni
ecclesiæ, r
doctor di
quisquis t

eromuit. Nec ullus erat status, ullum uitæ genus,
ulla prorsus fidei religio, quæ non ab eo innumeris
conuictis, maledictis blasphemis afficeretur, labe
factaretur, deniq; nihil erat reliquum quod non im-
pudentius effunderet conuictorum. Adeo oblitus
omnis mansuetudinis, omnis euangelicæ lenitatis,
omnis modestiæ Christianæ, ut non iam hominẽ,
non iam bestiam solam, sed etiamnum furia, insa-
niq; percussum, dæmoneque agitarum, eum tum
sux farinæ assecle, tum probatissimi quicq; putarẽt
Quis enim hunc euangelicæ mansuetudinis præco-
nem duceret, qui non audita causa, non discussis ac-
tis contra omnem iustitiam, in me, cum meas pro
propõnes sub protestatione ea qua in frõtrispicio
libri cernis, prouulsiẽm pronunciauit. Occidatur,
illa bestia occidatur hostis uerbi dei. Antea enim
quam eas proposuissem, testabar, me eo loci neq;
debere neq; uelle disputare, tum quod id cõtra scri-
pturam canonicam, contra Imperatoris edictum,
esset; deinde, quod non ad disputandum accersitus
essẽm, sed ad consultandum, in ijsce causis & fidel
& caremoniarum, id quod & feci consulens in cõ-
fesso ne quid in ijs quæ ad hanc causam attinent, iu-
xta diete Spyrensis, tenorem immutari ac innouari,
attentare uelint, sed differenda omnia usq; ad fu-
turum generale uel nationale cõcilium: Postremo
quũ hætenus unq; neq; iudices competẽtes, neq;
disputationem, ad quam non semel prouocauerã,
testante eo loci ipso met principe, legitime institue-
re uellent, admittere. Verum hic nebulo peiurusq;
gannio nihilofecus urgebat uti disputarẽ, uel me ei
ecclesiæ, reconciliarem, cuius ipse & episcopus &
doctor dicebatur, quod q̃ intolerabile mihi fuerit,
quisquis uere orthodoxus facile perpedere potest.

A 3

Necq̄ em̄ me pudet Fr̄āscāni instituti, qđ id sc̄iā
ex Euangeli purissimis riuulis scaturire, a quo cū
hic impostor alienus sit: nolui me alienum tum a
CHRISTO, tum ab eius unica ecclesia, tum a
regula promissa facere, sed malui pati, uti me con
uitijsobrueret, maledictis afficeret, gladium in uis
cera mea strigeret, siquidem dignus fuissē Chri
sto, eiusque euangelio. Caterum æquo tamen ani
mo ferre nequius, quod totam ecclesiam, i qua tot
martyres, tot pōtīfices sancti, tot religiosissimi im
peratores fuere, cuius & filius & alūnus sum, tan
tis afficeret impietatibus, ac blasphemis: ut interi
fileam, quæ in Franciscanam regulam, quam pro
fessus miser, a qua iam defecit, apostataque factus
est, euomuit, nam paradoxis, Hæc satis manifesta
sunt, quæ huc congeessimus. Quibus nos, ob fidei
zelum obiecimus assertiones aliquot, quas suo lo
co & tempore (id quod & Hombergiæ testari su
mus) probabimus, sacris q̄drare scripturis. Nihil
minus metuentes ueritati, si candidos æquosq; iu
dices nacti fuerint, q̄ ueritatis spiritui, qui me hæc
scribere, hæcque in faciem Francisci Lamb. obii
cere coegit. Ego em̄ nisi mea probaui, aperta,
iustis, cum scripturis tum rationibus uictus ero,
damnatus ero, lubensque cedam Francisco Lam
berti, dabo tum herbam & lauream corollam, si
sua probās (eo enim loci conuictis solis certabat,
& mē dacijs & blasphemis) mea improbaui a
xiomata. Postremo omnes totius reipublicæ mo
deratores obtestor, uti ueritati patrocinium ferant
non ferocitati, uti meminert, quam ob causam
gladium ferant, si quidē oscitantius rem ipsam ag
gressi fuerint, aut segnius, metuendum ne breui to
ta Germania, intestinis tragedijs, tumultibus,

diffidiis, in
agite o Pr
te tandem
gnis ac pro
ditis: Suce
malum e n
feos Luth
ita demur
litate, su
eo, qui
in qu
in
fa

diffidiis, incendiis pereat : Agite ergo o Reges
agite o Principes, renes uestros accingite, euigila-
te tandem, post multa malorum quæ uestris in re-
gnis ac prouintiis passi estis, succurrite rebus per-
ditis: Succurrite reipublicæ Christianæ, Auferte
malum e medio, malum, inquam, non modo hære-
seos Lutheranæ, sed erratum abusuumque, atque
ita demum in una ecclesia uniti, summa tranquil-
litate, summaque pace potiri dabitur nobis ab
eo, qui est pax nostra, domino Iesu Christo,
in quo cupio omnes nos unanimes esse,
in eodem sensu, fide, cultu, conuersa-
tatione. VALE lector, ac boni
æquique consulto, nostrum-
que animum, etsi non o-
mni ex parte absolu-
tum, ad optima
tamen conan-
tem, tuis
preci-
bus apud
Deum Opti-
mum, Maximū
inuato.

A

4

ti, qd id sciz
rite, a quo cu
ienum tum a
cclesia, tum a
i, uti me con
adidum in uis
fuisse Chri
ro tamen ani
am, i qua rot
giosissimi im
us sum, tan
nis: ut interi
i, quam pro
aque factus
is manifesta
nos, ob fidei
quas suo lo-
æ testati su-
turis. Nihil
equosq; ir-
qui me hæc
amb, obii-
ro, apertis,
uictus ero,
isco Lam-
orollam, si
sertabat,
bauerit a-
blicæ mo-
um ferant
b causam
ipsam ag-
ne breui to
multibus,

PRO HOMBERGIANA HES-
sorum congregatione, Francisci Lamberti exi-
ticiij monachi paradoxa, eo loci exposita, ual-
uiscq; affixa, quæ Marpurge est. Minoritarum
Guardianus frater Nicolaus Herbörn. centum as-
sertionibus uere orthodoxis sub idem tempus con-
futaui, euicit, ac diluit, quibus accesserunt & alia
nuper ab eodem patre æditæ, cum tum parum su-
peresset temporis. Quas idem Guard. paratus est sa-
cris literis esse consonas probare, sub iudicibus cõ-
petentibus per pontificiam seu Cæsaream in iutu-
ro generali uel nationali Concilij, designandis au-
toritatem. Id quod publice protestatus est eo loci
præsente Principe, Consiliarijs, Nobilibus, Abba-
tibus, Præpositis, & alijs qui ad eum conuen-
tum ad consilium dandum accersiti e-
rant. A N. Domini, 1526.

undecimo Kalen. Nouemb.

TITVLVS PRIMVS.

¶ Oia reformanda quæ deformata sunt, & p. qd.
FRANCISCVS LAMBER.
Nihil est nisi qd dei uerbo cõgruit, qd ipsum so-
lum sit certissima omnis rectitudinis norma
NICOLAVS

- 1 In reformandis hominum moribus, simulq; in
in definiendis fidei causis, non mō uerbo dei, sed
etiamnum Cõcilij spiritū sancto congregatis
nitendum est.
- 2 Neq; enim solum uerbum dei omnis rectitudi-
nis norma est, sed etiã, æterna dei uolūtas ipsissima
ac infallibilis oim opationū motuūq; regula existit
- 3 Hæc indemutabilis diuinæ uoluntatis regula,
cum nedum uerbo expresso manifestetur, uerum-
etiam reuelatione sese notificet, consequitur necesse

sario, ad p
quæ reform
4 Eam re
one roborat
gitime adu
5 Concil.
dum, horum
si quid amb
6 Prætere
cis.) neq; et
uerumetiam
mi pontifici
7 Conuer
tis uel fidei
sed sathanic
in unum. P

Idcirco
est, ne non
8 Idcirco
confectarij
tabili prou
te, Et pont
catholicæ,
dem consti
los, alios de
ues meas,
rum: Eph

Et quicq;
dem uerbi

9 Et quicq;
primumq; no

sario, ad plorum revelationem nonnulla exigenda
quæ reformationi expediunt.

4 Eam revelationem, cū deus infallibili promissi
one roborauerit, consentaneum erit in concilijs le-
gitime adunatis inspirari ac infundi, Matth. 18

5 Concil. igitur legitima autoritate adunatis ut
dum, horumq; determinatione, si quid corruptum
si quid ambiguum est, e medio tollendum :

6 Præterea non mō uerbo dei (ut autumat Fran-
cis.) neq; etiam solum Concil. autoritati nitendum
uerumetiam referendæ sunt causæ dubiæ ad sum-
mi pontificis sedem.

7 Conuenticulis hæreticorum nihil uel autorita-
tis uel fidei deberur, cum illis non Christi spiritus,
sed sathanicus adsit, quo & aliquoties conueniunt
in unum, Psalm. 2.

FRANC. LAMB.

Idcirco dei ecclesiam solo uerbo dei regi necesse
est, ne non sit recta.

NICOL.

8 Idcirco dei ecclesiam non modo uerbo dei regi
consecrarium est, quum cōstet eam & dei indemu-
tabili prouidentia, Et Concil. sanctorum autorita-
te, Et pontificum decretis, ac orthodoxis ecclesiæ
catholicæ, Pastoribus regi, moderari, pasci, Siqui-
dem constituit quosdam deus alios quidem aposto-
los, alios doctores, & c. & Petro dicitur: Palce o-
ues meas, eadem fere & Paulus in actis aposto-
rum: Ephesinis præcipit pastoribus.

FRANC.

Et quicquid in ea deformatum est ad solam eius-
dem uerbi regulam est reformandum.

NICOL.

9 Et quicquid in ecclesia deformatum est corru-
ptumq; non solum ad uerbi scripti regulam refor-

A S

mandum est, quum non omnia scripta sint, uarijque
incidant casus ob humanam imbecillitatem, quos
citro ultroque decerni oportet, uel reuocari, sed per
Ecclesiam catholicam auctoritatem, per que Sacro-
Sanctorum Con. definitionem reformandum,
10 Stat ecclesie catholice auctoritate irrefra-
gabilem esse ac inuincibilem, quamuis diuersa diuer-
sis temporibus decernat, etiam si primores nonnulli
quam aberrent ecclesie.

11 Falsum igitur imponunt Lutherani ecclesie,
& Con. sanctis, asserentes ea ex diametro pugnan-
tia diffinuisse, aut statuisse, ex suis conuenticulis pu-
gnantissimis alios metientes, id quod Hombergie
fatis in confesso fuit, tum in concionibus, tum in Fran-
cis paradoxis at non ita in Sacrosanctis concilijs

FRAN.

Vana est autem omnis reformatio que alio-
qui fit

NICOL.

12 Vanus est omnis apostata qui id preter con-
traque scripturam oggannit

13 Reformauit enim tum Christus, tum apostoli se-
re omnem ecclesiam, quinetiam uniuersum orbem
sine aliquo scripto euangelio, quum antea euange-
lium diuulgatum sit quod literis concreditum

14 Proinde, cum ecclesia ante euangelium scrip-
tum fuerit ante euangelium moderatam & rectam
constat facile ijs qui sensum eodem non amiserunt.

15 Facta est autem haec moderatio partim spiri-
tu christi, partim auctoritate primorum, quae ad nos-
tra usque tempora promanauit, adeo ut etiam diu-
na promissione stabilia sit.

16 Non igitur ad solam scripturam exigenda sunt
omnia, quum neque ipsa sit sola omnis rectitudinis norma,

ADVERS

Per
Episcopos
dei est docere

17 Fidelium
auctoritate que
alioqui scriptura
manifestantur

18 Id quod h
nouissimis is
frustra hoc lo
cti sunt offic

19 Verbu
hereticorum sci
scripture loci
Doctores Con

extendum est,
uersa non scri
20 Lutherana
ad decipiend

nimirum quod in
ab uno eius s
randidem, pinde

21 Neque el
funt, sed uti fa
22 Quisq
suis moderat
ad fugiendus, n

existant qui
spiritus diu
23 In Chr
les consensiu

ADVERSVS SECVNDI TITVLI PA-
radoxa Fran. Lamber.

Per quos reformanda sit

Episcoporum ecclesie id est ministerorum uerbi
dei est docere, ecclesie reformationē ex ipso uerbo,
NICO.

17 Fidelium episcoporum est cum docere, tum
auctoritate qua defunguntur uice dei definire, quæ
alioqui scripta non sunt, sed tamen reuelatione dei
manifestantur idq; in sanct. Con.

18 Id quū hactenus satis superq; fecerint, in ijs, q̄
nouissimis istis temporibus in dubium retocatur
frustra hoc loci suggillas episcopos, qui suo perfū
cti sunt officio.

19 Verbum quo reformatio auspicanda, nō ex
hereticorū scismaticorumq; lacunis sed castissimis
scripture locis, ex sacrorū Conc. Decretis, ex Piorū
Doctōrū Cōmentarijs accipiendū simul & amp' e-
scendum est, modo pugnantia & ex diametro di-
uersa non scribantur.

20 Lutheranoꝝ igitur episcopoz uerbo utcuq;
ad decipiendū cōposito in reformatiōe nō utendū,
nimirū qđ in unitate eccle. catholice non sint neq;
ab uno eius spū regantur, sed uel p seipōs uel p ty-
rānidē, pinde atq; fures, larronesq; mittātur. Io. 10.

21 Neq; eligendi episcopi, arbitrato magistratus
sunt, sed uti sacri Canones occurrunt.

22 Quisq; uero ex ijs p tyrannidē intrusus eccle-
sias moderādis fuerit, Lupus ē. Latro est atque ob-
id fugiendus, nisi oues perire uelit ppetuo, aut tales
existant qui preciosum a uili separare queant, &
spiritus diiudicare.

23 In Christum paulumque peccant, q; in ta-
les consentiunt, quique promouent uel tutantur.

ta sint, uariq;
litate, quos
ocari, sed per
r que sacro-
mandum,
tate. irrefra-
diuersa diuer
mores nonnū

ni ecclesie,
etro pugnan
ueticulis pu
Hombergiæ
tum in Fran
ctis concilij

o quæ alio

ogater con-

apostoli fe
rsum orbē
teu euange
um

lium scrip
& rectam
miserunt.

artim spiri
tuz ad no-
ctiam diu

gēda sunt
is norma,

24. Neq; Lutheranorum libri ab infirmis & qui
spirituali iudicio non potiuntur legendi sunt, Fugi
te enim, inquit, & caue: e, tum Christus, tū Paulus
F. LAMBE.

Principum autē & magistratuū est exequi quod
illi docent & id quidem manu forti exemplo Iosia
2. Regum, 22. NICOLAVS.

25 Exequantur igitur oportet, quod docuerūt ha
cenus de missæ sacrificio, de ueneratione sanctorū
de clericorum cœlibatu, & id genus alijs: itemque
de Lutheranorum condemnatione, etiam manu
forti ut Iosias, id enim debent ecclēsiæ ad quam de
fendendam arma ferunt.

26 Porro quisq; ex sæculi Principibus exegit,
quæ Lutherani aduersus missationē, aduersus mo
nasticen, aduersus eccl. catholicæ traditionē cære
moniasq; docent, in Christum peccat, Cæsaream
que maiestatem offendit, quæ toties Lutheranos,
cum eorum affectis damnauit.

F. LAMBE.

Porro ipsis principibus ac magistratibus omnis
anima subdita est etiam episcopi & clerus totus
NICOL.

27 Non episcopi principibus, quod oues sint re
gendiq; ab episcopis, sed Principes in ijs quæ fidei
sunt morumq; ijs potius subiecti existūt. Id quod
cum Christus tum Paulus non semel præcipiunt,
seruauerq; omnes catholici Principes, & rerum
publi. moderatores, Centurio, Sergius, Cornelius
Constantinus, Theodosius Karolus, & reliqui qui
catholici fuere.

28 Sunt tamē, clerici omēs Magistratibus subij
ciendi si hæretici sint, curiæque tradantur seculari,
perinde atque cæteri respUBLICÆ turbatores, Cu-

iufmodi fur

Proinde e
ex clero inf
29 Prohib
furorem, q
niciem, inq
id quod dep
no interfec
30 Cæter
clesijs mod
natores, &
uerbiq; coo

A diabo
priuilegia

31 Non a
ficum, tum
rum, quad
imperialib

32 Suntq;
primatur,
li abusi fin
tur mali, d
cinium fer

33 Nequ
ritate, sed
tandum, n
aut prudē
nonnullæ
forsan ob

ADV
FR

iusmodi sunt Lutherani omnes.

F. LAMB.

Proinde eorum est cohibere illorum furorem, qui ex clero insaniunt.

NICOLA.

29 Prohibeant igitur insaniendum Lutheranoꝝ furorem, qui prorsus dei uerbo in suam ipsorꝝ perniciem, inq; multorum damnationem abutuntur, id quod deplorant pupilli & rustici superiore anno interfecti.

30 Cæterum non est principum catholicorꝝ ecclesijs moderandis intrudere Lutheranos concionatores, & legitimos prohibere uerbi ministros, uerbicꝝ coopatores, quales sunt fratres mēdicātes

F. L.

A diabolo autē sunt uniuerse clerici exēptiones & priuilegia pugnātq; in crucis uerbū ex diametro.

NICOLA.

31 Non a diabolo sed ex munificentia tum pontificum, tum principum exemptiones sunt clericorum, quadrantq; cum sacris, tum pontificijs, tum imperialibus legibus.

32 Suntq; potissimum ob id concessæ uti Caro reprimatur, deoq; liberius seruiatur, quæ ijs nonnulli abusi sint, perinde atq; coniuiali thoro abutuntur mali, dum eum uiolant, at nos abusibus, patrociniū ferre nolumus.

33 Neque igitur, uiolandæ a quorꝝ suapte auctoritate, sed pro ijs etiamnum clericis omnibus cerandum, nisi manifestam continerent iniustitiam, aut prudentum & orthodoxorum uirorum iudicio nonnullæ temperandæ essent, & e medio tollendæ forsā ob scandalum.

ADVERSUS TITVLVM III.
FRANCISCI LAMBERTI

firms & qui
di sunt, Fugi
us, tū Paulus

exequi quod
emplo Iosæ
AVS.

docuerūt ha
ione sanctoꝝ
alij; itemque
etiam manu
e ad quam de

ous exeqtur,
aduei sus mo
ditiones care
Cæsaream,
Lutheranos,

tibus omnis
lerus totus

ures sint re-
ijs quæ fidei
tūt. Id quod
præcipiunt,
, & rerum
, Cornelius
, reliqui qui

tibus subij
tur seculari,
tores, Cu-

Qui iudices in fidei causis.
Ecclesie est iudicare & decernere ex uerbo dei,
de fidei causis, quod clauis habeat.

NICOLA.

34 Ecclesie quidem catholice est iudicare de fi-
dei causis non modo ex uerbo scripto, sed etiam ex inspi-
rato, & ex ijs quae iure elici possunt, ex sanctis scri-
pturis catholice intellectis.

35 Id quod fecit, in diuinis personis consubstantia-
litate, & eucharistice sacramentis transubstanti-
ationem definitam esse credendam, quamuis sacris
litteris expresse utriusque uox non contineatur, potest
tamen ratione necessaria ex ipse deduci

F. LAMBE.

Principum fidelium est agere, ut ecclesie san-
cte decreta seruentur

NICO.

36 Agant igitur fideles principes uti ecclesie Ca-
tholice decreta, de non comestendo sub utraque specie,
de non edendo carnes & id genus alijs seruentur, cum
& hac clauis auctoritate, comque fidelium consensu
sint instituta & determinata

37 Fideles sunt quapropter, impator Carolus in-
uictissimus, & huius frater germanus Ferdinandus
illustrissimus Austriae dux, cum alij reges, princi-
pes, ac aequales ordinis uiri nobiles, cum uniuersis
orthodoxae fidei professoribus, qui multis in com-
itijs ecclesie catholice decreta, seruare praeceperunt,
nihilque in nouandum in ijs quae fidem ceremoniasque
concernunt, duxerunt.

38 Porro semel decreta, sacrisque Con. definita, non
iunt rursus in dubium reuocanda, alioqui nullus con-
trouersiarum finis, neque ecclesia super firmam petram
aedificata esset, est equidem ecclesia firmamentum
fidei & Columna ueritatis, quam nutare ad om-

nem uentur
39 Profer
potestatibus
creta serua
Consequen
gatione, D
tificum Im
bus uetane
general. uel
ram laicis

Cum er
at ecclesia
40 Eccle
de controu
uidelicet sc
manum scri
borum cor
hanc torqu
41 Neque
bum dei iu
non omnia
42 Hoc
sali ecclesia
scripturae s
bum dei, pe
iudicare, de
43 Adul
uniuersali
Etis scriptu
repudiatis
su, sui capi
turis, ut q
aut diffini
maciae, Sp

nem uentum doctrinæ non expedit.

39 Proinde cum omnis anima sublimioribus potestatibus subiecta esse debeat & si ecclesiæ decreta seruanda sunt, ut sunt, & Fran. ipse testatur, Consequens erit, & hac in Hombergiana Congregatione, Decretum seruare ecclesiæ orthodoxæ, Pontificum Imperatorumq; obtemperare edictis, quibus uetant ne quid innouetur, nisi Futuri Concilii generalis uel nationalis accesserit auctoritas, neq; coram laicis & hæreticis de causis fidei disputetur

F. L A M B.

Cum ergo est de uerbo sancto contentio audiat ecclesia & iudicet

NICO.

40 Ecclesia quidem catholica audiat & iudicet de controuersis uerbi dei, eo modo quo hætenus, uidelicet scismaticis hereticisq; exclusis, qui germanum scripturæ sensum non habent sed solū uerborum corticem, sine spiritu christi, sibi arrogat, hanc torquent, peruertunt.

41 Neq; in omnibus fidei controuersijs solū uerbum dei iudex esse potest, etiamsi iudex sit, quum non omnia scripta sint, neq; scripturis expressa

42 Hoc uerbū dei adhibere debet, si quod in uniuersali ecclesia persistit, pastores ac doctoresq; cõem scripturæ sensum sequuntur, horum. n. interest p uerbum dei, perq; auctoritatē clauium qua funguntur, iudicare, decernere, atq; definire

43 Adulteri uero interpretes, ut sunt oēs, q ab uniuersali ecclesia desciscunt, q pertinaci animo relictis scripturis, spreto catholicæ ecclesiæ decretis, repudiatis sc̄tis doctorib. spreto cõi scripturæ sensu, sui capitis s̄onia sequuntur, neq; iudicare de scripturis, ut q sano iudicio orbatū sunt, neq; decernere aut diffinire p̄nt, Ex eor; cariesūt, quos nup Vuor macia, Spiræque Caesarina damnauerunt edicta.

ullis.
re ex uerbo dei,
t.

st iudicare de fi-
sed etiã ex inspi-
; ex sanctis scri

s consubstantia
of transubstan-
quamuis sacris
ineatur, potest
luci

ecclesiæ san-
NICO,
ti ecclesiæ Ca
utraq; specie,
seruentur, cū
deliū consensu

or Carolus in-
s Ferdinãdus
eges, princi-
cū uniuersis
multis in co-
re præcepe-
lem caremo

definita, nõ
ui nullus cõ
mam petrã
namentum
are ad om-

45 Cæterum, cum omne uerum uero consonet,
sunt & nonnullæ contentiones formandorum mo-
rum, non solum ad uerbum dei, uerū etiam ad phi-
losophorum, placita exigendæ.

46 Hisce tñ in causis theologia sacra primatum
tenet, ancillatur naturæ philosophia, placita uero
doctorum orthodoxorum non secus atq; pruden-
- tum responsa expectantur, & audiuntur.

FRANC. L.

In ijs nullus neq; etiam ipsa ecclesia iudicare po-
test nisi ex dei uerbo . NICOLA.

47 In ijs possunt Pastores Ecclesiæ catholicæ ac
doctores sacri iudicare & decernere, quamuis nul-
lum uerbum scriptum habeant, quod si haberent
expressum iam iudicatum esset, alioqui frustra es-
set clauium ligandi soluendique potestas, frustra-
que esset Christi promissio.

48 Proinde ijsce in causis ita iudicabunt, uti noui
articuli ex scripturis sanctis declarantur, uel elici-
antur, quod ubi fecerint, ijs plebei credere debent,
quibus non intelligant, quod uniuersalis ecclesiæ ca-
tholicæ fides sufficiat, & maxime Maiorum, & or-
thodoxorum doctorum.

ADVERSVS TITVLI IIII. PA-
RADOXA. F. LAMBER.

¶ De ecclesia dei, & satanæ synagoga.

Ecclesia dei est congregatio eorum, quos unit
idem spiritus, una fides, unum baptisma, unus de-
us, unus mediator, & aduocatus unumq; uerbum,
quo solo pascuntur, reguntur & uiuunt.

NICOLAUS

49 In hac unitate persistit hactenus Romāa, La-
tinæq; ecclesia, quum ad fidem attinet, quæ uis nonul-
li de ecclesia moribus sint corruptissimi quos cor-

rigere leg-
est iuste e-
50 Prati-
ta, &c. co-
ptennium
a Christo
catholica
res, ad nos
pascatur,
suique ag-
51 Porro
scripto pa-
cedine cor-
tur, ac ui-
berti, ut p-
euomuit.

Omnes
lignantiur
& Apoc.

52 Ad E-
Franc. La-
uerbo, uno
ostendit se-
interpretu-
rumpit.

53 Ad sa-
quippe qui
aduersatur
aut colitur
catholicam
cat, estant
nobiles tur-

nigere legitime, iusteque cupimus, quod enim iustū est iuste exequaris, inquit Moses.

50 Præterea cum una sit ecclesia, uno spiritu uncta, &c. consequens erit eam ecclesiam quæ sub septennium exorta est per Lucherum, alienam esse a Christo, quod non uno spiritu dei, qui ecclesiam catholicam per uerbum Dei perque sanctos doctores, ad nostra usque sæcula moderatus est, regatur pascatur, uiuat, sed spiritu sathanico quo Luthe, siuque agitantur aduersus ueram dei ecclesiam

51 Porro ecclesiæ catholicæ filij, non solo uerbo scripto pascuntur, quod tum sacramentis, tum dulcedine contemplationis diuinæ, etiamnum pascantur, ac uiuant, uerum hoc paradoxa Franc. Lambert, ut plæraque omnia, sine uerbo dei oscitanter euomit.

F. LAMB.

Omnes in quibus hæc non sunt, spectant ad malignantium Ecclesiam, Psalm. uigesimo quinto, & Apoc. 2.

NICO.

52 Ad Ecclesiam igitur malignantium spectat Franc. Lamb. cum uniuersis Luth. quod non uno uerbo, unoque spiritu Dei (cuius neque uestigium ostendit se habere Hombergiæ) scripturæ sensum interpretetur, sed omnem scripturam torquet, corrumpit.

53 Ad satanæ igitur synagogam pertinet Franc: quippe qui lenitati, Modestæque Christianæ totus aduersatur, seque erigit aduersus omne quod dicitur aut colitur deus, totaque ecclesiã papisticã, hoc est, catholicam, & eos qui sub ea iuere scismaticã uocat, testantur id libri ab eo æditi, testantur & cum nobiles tum plebei Hombergien,

B

54 Deinde quis ad malignantium ecclesiam spectent haeretici & scismatici Lutherani, non sunt tamen omnes alij ab ijs, quis peccatis mortalibus sint obnoxij extra fidelium ecclesiam censendi, quod haec bonos & malos ad finem usque contineat

55 Ad ecclesiam quoque dei pertinent Sancti corporibus exuti, quis nullo verbo scripto pascantur.

56 Addit Franciscus Lamb. scripturis sanctis, ex sui capitis somnijs, contra scripturam, uocem illam, solum, & sole, atque ob id toties hallucinatur, totiesque corrui miser, idque in materia de sacrificio, de fide, de uotis monasticis, satis exploratum est.

F. LAMB.

Haec sola est speciosa Christi immaculata per sponsum, ex se tamen donec in mortali carne est peccatum habet, proinde in Canticis dicitur: Nigra sum sed formosa. &c.

NICO.

57 Tametsi ecclesiae filij militantis peccatum habeant in carne, non tamen in quouis ope bono peccant mortaliter, quoniam potius praecclaris operibus, merentur triumphantis ecclesiae filijs ascribi.

58 Sunt enim nonnulla opera etiam apud Ethnicos & infideles, quibus operantes, etsi non mereantur felicitatem aeternam non sunt tamen peccatum mortiferum, secundum exactam peccati rationem. Quin ijs contingit, nonnunquam praeparatio ad uitam, cuiusmodi sunt honor parentum, misericordiae uiscera in pauperes nauis & ductu elicitia.

59 Proinde aliud est peccatum habere, aliud consentire in peccatum uel peccare, quod si Franciscus ex Paul. & Ioane. discernere non potest, ut quod sibi scripturae sensum arrogat.

60 Esto igitur sponsa sit nigra ex miseriae, calamitatumque persecutione, non tamen consequatur, ob id in oibus suis actibus peccatum habere, secundum exactam peccati rationem, sed in plerisque etiam meretur.

ADVER

De o

FR

Claves

Dauidis e

61 Clave

deiq; filiu

eam minif

rit, si legit

62 Rem

sacerdotes

tim, & qu

rentibus n

eo comm

63 Clave

secrandiq;

dantur, ut

possint, ni

ti fuerit, i

64 Iniu

ditis homi

impartiur

ficere: por

ad eum m

sibi suffic

liati exigi

65 Esto

spiritus D

sit, ligand

di, retinen

tis concre

66 Iuris

pendet in

ADVERSVS TITV. V. PARADOXA.

De clauibus Christi & Ecclesiæ suæ.

FRANCISCVS LAMBER.

Claves domus Davidis habet Christus, Domus Davidis ecclesia est, quæ est thronus ipsius.

NICOVLA.

61 Claves domus Davidis & regni Christi ita deus deique filius Iesus Christus habet principaliter, ut tñ & eas ministris ecclesiæ suæ, & promiserit & cõtulit, si legitime, riteq; instituatur:

62 Remittunt hac clauis p̄tate soli pontifices & sacerdotes ministerialiter hoim peccata, mō seriatim, & quatenus possunt, ut tenentur, hæc a contentibus retegantur, denudentur, & aperiantur, ut eo commodius ferre sententiam queant.

63 Claves remittendi retinendique peccata, consecrandiq; sacra in episcoporum consecratione ita dantur, ut a nullis rite, sancte, legitimeque exequi possint, nisi secundum institutiones sacras ordinati fuerit, inc̄ ecclesia catholica permanserint

64 Iniuste maleque eas exequuntur qui non auctis hominum peccatis, absolutionis beneficium impartiunt, solam in deum fiduciam putantes sufficere: porro, nec vere absoluuntur a peccatis qui ad eum modum contententur, quo nōnulli asserunt sibi sufficere quod deo sint confessi, deoq; reconciliati exigitur enim auricularis confessio.

65 Esto igitur, CHRISTVS clavis sit, esto spiritus DEI clavis sit, esto Ecclesia eius clavis sit, ligandi tamen potestatem, soluendi, remittendi, retinendique, ministris ecclesiæ legitime ordinatis concedidit.

66 Iurisdictionis p̄tatem q̄ ex clauis autoritate pendet in solos contumaces aperteq; facinorosos,

B

2

n ecclesiã spe-
ani, non sunt
is mortalibus
ensendi, quod
ontineat
nt Sancti cor-
oto pascantur.
tutis sanctis,
ram, uocem
ies hallucina-
materia de sa-
satis explora
MB.
maculata per
tali carne est
s dicitur: Ni-
NICO.
s peccatū ha-
ope bono pec-
pperibus, me-
scribi.
n apud Ethni-
si non merean-
m̄ mortiferæ,
s cõtingit, nō-
sunt honor pa-
uclū elicit
d cõsentire in
& Ioãne, dis-
entū arrogat.
niseriæ, cala-
ur, ob id in oi-
dū exactã pec-
etur.

non ob res alienum uel prophanas causas ferre de
berent ecclesiastici.

F. L. A. M.

Soluit & aperit, quos ex dei uerbo solutos & ad
Christi unionem pertinere iudicat.

NICO.

67 Soluunt episcopi & sacerdotes, quos autori-
tate concedita, a iustis censuris iuste relaxant. Li-
gant uero quos excommunicationis fulmine iuste
innodant, cuiusmodi sunt hæretici omnes blasphe-
mi, maledici, scismatici.

68 Remittit uero uel retinet peccata confessor e-
orū, qui corde contrito, sua peccata detegunt, sunt
q̄ parati, uti dignos penitentiae fructus faciant.

F. L.

Ligat uero & occludit dum ex eodem uerbo ali-
ud decernit.

NICOLA.

69 Ex eodem igitur uerbo aliud atq; aliud decer-
nere potest Ecclesia, id quod & hæcenus fecit in
caussa de communionem sub utraque specie, de uo-
tis monasticis, & id genus alijs.

70 Impudētissime ergo fecit Fran. Lamb. qu-
niuersas pontificū constitutiones, & ex uerbo dei
sanctas traditiones subsannauit, risit, & damnauit
neque de ecclesia Christi est cuius decreta contem-
pserit, sed sathanica quam stabilire contendit.

E. L. A. M. B.

Spiritus Christi qui in ecclesia est, alia clauis est
quo dei scriptorum mysteria aperiuntur. Hoc sol-
uit ecclesia seu aperit cum per Dei spiritū sensum
domini ex carne seu litera scripturæ docet.

NICO.

71 Spū igitur Christi soluunt & ligant cū pōssit

ces patres
ti, cum De
cos uocam
lites dirin
conseruat
carne liter

72 Qui
tempnit, n
ptura ger
prolabi in

Ligat u
sensum no
abscondit

73 Cum
fia catholi
bus sensus
sconditus,
& uertigin
deputant r

Euangel
& ligat, d
lus aperuit

74 Euan-
tur, si sint a
non ab hæ
gus F. La
pretibus, a
assentiunt.

Claves e

ces patresq; ecclesie catholice sacris in Cone. aduna-
ti, cum Doctores ecclesiastici, & ij quos scholasti-
cos uocant in uniuersitatibus, dum dubia diluunt,
lites dirimunt, cōstitutiones, pro unitatis, pacisq;
conseruatione decernunt, & archanum sensum ex
carne literæ eruūt

72 Quisquis igitur hos aspernatur, abijcit, con-
tempnit, neque spiritū dei habet, neq; sensum scri-
pturæ germanum, adeoque desipit, inque errores
prolabi inextricabiles necesse est.

F. LAMB.

Ligat uero & claudit cum impijs ipsum DEI
sensum non reuelat, sed eundem sub LITERA
abscoditum sinit.

NICO.

73 Cum LV THERANI non spiritu uno eccle-
siae catholice ducantur eos impios esse constat, qui
bus sensus spiritualis sub cortice literæ manet ab-
scoditus, miscuit enim dominus spiritum erroris
& uertiginis in medio eorum, ut lumen quod sibi
deputant tenebræ sint.

F. LAMB.

Euangelium Christi tertia clauis est. Hac soluit
& ligat, dū illud nuncians credentes sanat, sic Pau-
lus aperuit oculos cæcorum. &c.

NICO.

74 Euangelio quidem oculi cæcorum aperiun-
tur, si sint a deo docti efficaciter, modo euangelium
non ab hæreticis Lutheranis, cuiusmodi est fidefra-
gus F. Lamber, adhibeatur, sed a catholicis inter-
pretibus, alioqui cecutient tum qui docent, tū qui
assentiunt.

FRAN.

Clauis ecclesie quas alioq; hoies excogitauerunt

B

3

ausas ferre de

o solutos & ad

s, quos autori-
te relaxant. Li-
s fulmine iuste
omnes blasphe

ra confessor e-
delegunt, sunt
ctus faciant.

dem uerbo all

q; aliud decer-
tenuit fecit in
specie, de uo-

. Lamb. qu-
& ex uerbo dei
, & damnauit
creta contem-
ntendit,

alia clauis esse
ntur. Hoc sol-
piritu sensum
docet.

gant cū pōtiss

sunt fictitiæ, nullæ calcandæ, & nec iota quidem unum
ex omnibus dei eloquijs pro se habentes.

NICOLAVS

75 Hoc paradoxa tuum eadem facilitate quam tu asseris
nos refutamus, quod omnia sine Dei uerbo efficias tuo
more, Nos. n. clauis ecclesie agnoscimus non ficti-
cias non nullas, sed legitimas & iustas, rataque pri-
mum quidem promissas, deinde etiam exhibitas.

76 Id si hæreticus non intelligat, redeat ad ecclesie
unitatem, abiecto cæcitate errore tunc demum intelliget,
quod uere clauis sint, quosque hæc legitimus usus.

ADVERSUS TITULI VI. PARA.

De uero sacerdotio. F. L. A. M.

Præter Christianum sacerdotium sola Aaronis &
Melchisedech sacerdotia a deo. Ea etiam sola christi-
ani sacerdotij figura fuere. Cæterum unius Melchise-
dech sacerdotium, typus fuit sacerdotij personæ
Christi.

NICOLAVS

77 Cum unius Melchisedech sacerdotium ut tu asse-
ris, typus fuerit sacerdotij personæ Christi, & Christus
sacerdos sit in æternum secundum ordinem Melchisedech. erit igitur
& christianum sacerdotium, quod sine externis signis per-
fici non potest æternum. Cuius sacerdotij & si figurati-
uissimum in pane & uino Melchisedechi præcesserit,
ueritas tamen manet, in altaris ministerio, idque sacer-
dotum sacratorum cooperatione.

78 Fuere uero ista sacerdotij christiani figura, sed
etiam unum omnia que in ueteri testamento gesta sunt, tunc interni tunc
externi sacerdotij figura extiterunt.

79 Personæ Christi figura, fuit & agnus pascha-
lis, sanguis uiculi, & id genus alia.

80 Sacerdotij externi minister primarius Christus
Pontifex, assistit futurorum honorum. Cooperatorius ue-
ro & mysteriorum dispensator, oleatus consecratusque

sacerdos, sanguis Christi.

Post Aaron institutum

81 Post Aaron institutum

rius multo

externe fuerit

cum diceretur

ce dum proficeret, testam

82 Ita quod uerit exte

æterni prius quod idem in Ch

aliud sacerdotij & umbra

fuit in quo uniois Christi

Post le

solus & c

83 Quis segre

& alii ex h

in his quæ

cia, interp

84 Cæte

stum tene

Romani h

ouile, Idem

85 Quod

primaria

nim est su

sto, ut non

sacerdos, q nō iā panē & vinū, sed uerā carnem & sangu. Christi offert, & exhibet. FRAN.

Post Aaronis sacerdotiū nullū fuit externe a deo institutum. NICO.

81 Post Aaronis Sacerdotiū aliud multo præclarus multoq; præstātius, a Christo q deus & hō ē, externe fuit institutū, Idq; partim uerbo in Cœna cū diceret, hoc facite, partim facto, partim in cruce dū pficeret, institutūq; antea per mortē cōfirmaret, testamentū enim in morte confirmatur.

82 Iā quisq; aliud Sacerdotiū ab Aaronico negauerit externe institutū a deo, uel Chrīn negat esse æterni patris filiū, naturaq; æqlē & similē, cū Arrio, q idē in Chrō inficiatur, uel credat oportet, a Deo aliud sacerdotiū institutū, multo sacratius priore, & umbratico sacerdotio, qd figura nrī sacerdotis fuit in quo omnia memoriale passiōis, charitatis, & uniōis Christi sunt, estq; & ueritas ipsa p̄ntissima.

F. LAMB.

Post legis pontifices ecclesiæ unus est pontifex solus & caput Christus. NICO.

83 Quis unus sit primarius Pont. Christus, Sanctus segregatus ab hoibus, Nō tñ is solus ē, qd sint & alii ex hoibus assumpti proq; hoibus cōstituti in his quæ sunt ad deū, ut offerant dona & sacrificia, interpellantq; apud diuinam maiestatem

84 Cæterum, uicarius, & qui primas post Christum tenet partes. Pontifex est Petrus cæterique Romani Pont. qui legitime ingrediuntur Christi ouile, Idq; non humano sed diuino iure.

85 Quod de pontifice, id de capite, de petra, deq; primaria sede, imperterritus affirmo fundata etenim est super hiram petra, rogante pro ea Christo, ut non deficiat quod & meruit obtinere exau-

B

4

deus enim est pro sua reuerentia, inquit Paulus;
FRAN.

Omnes utriusque sexus qui in ueritate non in hypocrisis fideles sunt sacerdotii & unctionis Christi participes facti sunt.

NICO.

86 Omnes utriusque sexus, hoc est, siue masculi siue foeminae, siue etiã hermofroditus sit sacerdotii & unctionis spiritualis Christi participes quidem sunt, at nõ omnes sacerdotio externo, perfungi possunt, nisi pontificum consecratio accesserit.

87 Consecrare uero non possunt nisi qui masculi existunt, id quod in omnibus constat: Apostolis Christi, quod uiri nõ mulieres fuere, quibus etiã loqui prohibuit in ecclesia Paulus ut interim sileã consecrare sacraque ministrare quae præstantiora sunt, minimeque in muliebrem sexum competunt.

88 Siue igitur masculus non consecratus siue foemina consecrare sacerdotioque externo perfungi tentauerit, nihil agit, quin etiam ludibrium est, impietas est, quæ tum uis fidem habuerit;

F. LAMB.

Sacerdotium Christianorum fuit ab initio sicut ecclesia, fides, Christianismus.

NICO.

89 Paulus refert in plenitudine temporum, ac in cena illa ultima instituisse sacerdotium secundum ordinem Melchisedech Christum, quum iam tradendus esset & hostibus.

90 Insuper quibus in initio fidelium, fides fuerit, nõ tamẽ in initio sed in fine temporum post spiritus sancti missionem antiochiæ primum dicti sunt Christiani, a quo Christianismus perinde ut Christus, quamuis in initio deus fuerit, non tamen homo hu-

manatus
A D

Iuge u
perpetua

91 Non
dem deo
cessariam
corporis
sum est,
catisque

Hæc et
lymis, se

92 Cum
est, opera
ra, erit pr
mundissi
dum quoc
loco offer

93 Fidel
macerant
no perfum
ma, intent

Hoc ius
abstulit
ctio antio
excretabil

94 Imp

manatus, a quo Christiani.

ADVERSUS TITVLI VII.

Paradoxa. Fran. Lamb.

De iugi ecclesie Dei sacrificio.

Iuge veri Israelis & templi dei sacrificium est,
perpetua crucifixio & mortificatio uet. hom.

NICO.

91 Non modo carnis mortificationem hostiam quæ deo placentem ingenue fatemur, sed etiam necessariam hostiam, sanctam, omnibusque præstantiorem, corporis scilicet & sanguinis Christi fateri necessarium est, quia deus rursus reconciliatur, placatur, peccatisque hominum ignoscit.

FRAN.

Hæc est hostia munda quæ non solum Hierosolymis, sed in omni loco offertur Malach.

NICO.

92 Cum Fran. Lamb. carnis mortificationem, hoc est, opera nostra asserat panno menstruatae foedio ra, erit prophetae oraculum necessario de alia hostia mundissima carnis & sanguinis Christi intelligendum quod hæc non iam Hierosolymis sed in omni loco offerenda sit, a filiis Iuda, & ueris sacerdotibus
93 Fideles enim utcumque carnem suam (Christi) macerant, sacerdotio tamen ecclesiastico & exterius non funguntur minime, nisi, ordo, materia, forma, intentioque adsit catholica.

FRAN. LAMB.

Hoc iuge sacrificium, hanc uet. sanctam hostiam abstulit sæculis multis, & aufert etiam hodie factio antichristianæ hæreseos, suas interim hostias execrabile statuens.

NICO.

94 Impius hic Fran. in deum est, blasphemus in

B 5

inquit Paulus:

ritate non in hy
ctionis Christi

st, siue masculo
us sit sacerdotii
ticipes quidem
no, perfungi pos
cesserit.

nisi qui mafeu
stet Apostolis
ous etiã loq pro
ileã consecrare
sunt, minime
nt.

onsecratus siue
terno perfungi
librium est, im

ab initio sicut

porum, ac in
ium secundum
quum iamiam

ides fuerit, nõ
st spiritus san
cti sunt Chri
e ut Christus,
men homo hu

Christum, Syeophāta in diuos oēs, Calumniator,
Conuiciatorq; in totam catholicam ecclesiam exi-
stit, & eiusmodi hostem pro dolor fouemus intra
mœnia nr̄a, in magnū totius fidei cath. opprobriū.
95 Si enim hostiæ quibus hætenus in ecclesia ca-
tholica litatur, est execrabiles sunt, erit & Chr̄s,
& oēs apostoli impij & execrabiles qui ijs usi sunt,
Sed o blasphemia, o impietas, in deum, in Christū,
& in totam eius ecclesiam.

96 Porro neq; pontifices ulli carnis mortificatio-
nem abstulere, ut Hæreticissimus mentitur Franc.
sed potius sanxerunt, uti fideles se ieiunijs, uigilijs,
orationibusq; castrigent.

97 Eam uero carnis macerationem nulli licen-
tius e medio sustulere q; Lutherani oēs, quod pro-
bant, pertinacia, luxus, Venus, Bacchanalia, & id
genus alia carnis opera, qbus manifeste sunt, con-
spurcati ac contaminati

98 At uero cum Fran. Lam. apostata sit, loquitur
ut apostata, & omnia sine scripturis licere sibi pu-
tat, ut suas interim execrabiles & hæreticissimas
hostias statuat in loco sancto iuxta Danielis uari-
cinium, utq; sanctum panem polluat.

ADVERSVS TIT. OCTAVI
PARADOXA. FRAN.

De Eucharistia & missa.

Chr̄s pro nobis semetipsum obrulit, factus ho-
stia nostræ pacis desideratissima, Huius sacrificij
eucharistia commemoratio est, non iteratio.

NICO.

99 Chr̄s semel in mortali corpe semetipsum ob-
rulit, at in isse officio, quod passionis Chri mem-
oria est ipsissima, iterato se offert sacerdotis ministe-
rio, idq; presentissime

100 E
p̄r desider
bonum &
lerit e me
101 Est i
sti record
carne & i
tio uera n
tionis uer
meus, pro
102 Itera
tis Christi
carnis &
niq; speci
103 Non
charistia
satanico s
testantur,
lere uolun
cipaliter
quod null
q; luthera
non habe
Impie erg
Chr̄s de

104 In
sus sacrifi
eadem ca
cruce fuit

Impius qu
catur sacr
105 Pius

100 Est quoq; missatio sacrificium quo placatur
pr̄ desideratissimū, mō ritæ iustaq; fiat, est & opus
bonum & patri placabilissimum, quod qui abstu-
lerit e medio antichristo, Thureisq; uiam aperit.

101 Est itaq; missatio & Eucharistia, passiōis chri-
sti recordatio, est & ueritas ipsa presentissima in
carne & in sanguine anima, & deitate, est & obla-
tio uera mystico modo exhibita id satis consecra-
tionis uerba, hoc est corpus meum, hic est sanguis
meus, probant, itidem & Paulus.

102 Iteratio igitur est uerissima, nō quidem mor-
tis Christi qui iam non moritur, sed presentissima
carnis & sanguinis christi exhibitio, sub panis ui-
niq; speciebus, Idq; cooperante ministro.

103 Non igitur rursus occidimus Christum in eu-
charistie sacramento (ut Impij fingunt Lutherani
satanico spiritu agitati, qui missam maxime de-
testantur, ob idq; iuge illud sacrificium e medio te-
lere uolunt) sed ex eius decreto, ipso Coopante pri-
cipaliter iterato, ipsum mystico modo offerimus
quod nulli unq; difficilius intelligere potuerunt, at-
q; lutherani, cum sint Carnalissimi, spiritum dei
non habentes

FRANC.

Impie ergo atq; sensu nimis hæretico a nonnullis
Chrūs denuo sacrificari in ipsa eucharistia dicitur
NICO.

104 Impius est atq; hereticus qui christum rur-
sus sacrificari in missa negat, idem enim ipse est,
eadem caro idem sanguis, eademq; anima quæ in
cruce fuit, licet alio modo offeratur

FRANC.

Impius quoq; est Canon misse in quo tocies incul-
catur sacrificij uox
NICO.

105 Pius quoq; e canō misse in quo sacrificij uox

Calumniator,
ecclesiam exi-
uouemus intra
h. opprobriū.
in ecclesia ca-
rit & Chrūs,
uri ijs usi sunt,
in, in Christū,

mortificatio
ntitur Franc.
umjs, uigiljs,

m nulli licen-
es, quod pro-
hanalia, & id
este sunt, con-

ta sit, loquitur
licere sibi pu-
æreticissimas
Danielis uari-

TAVI
AN.

a.
it, factus ho-
nitus sacrificij
teratio.

metipsuob
Chri mem o-
dotis misse

inculcatur, quem Impij Lutherani in centum fere locis, false. mendaciter & impie calumniantur rodunt, lacerant.

106 A celebratione potius perpetuo abstinere debent sacrificuli quam sine canone aut uulgariter celebrare, quandoquidem uulgaris celebrandus ritus, cum neq; formam, neq; fidem, neq; intentionem ecclesiæ catholicæ habeat, merum signum est, imo abhominatio est in loco sancto per demonem statuta, ob id ab eadem omnibus orthodoxis fugiendum.

107 Caueas quamobrem quisq; tuam salutem diligis ne uulgaris, aut sine Canone dicte missæ intersis, ne idololatriæ crimen incurras, sed fuge nõ secus atq; cripticas abhominaciones, caninosq; latratus, eandem.

FRANCIS.

Impiæ etiam & præterea malignæ ac stupide nimium a nõnullis exponitur hic locus, hoc facite, pro hoc sacrificate.

NICO.

108 Catholicæ & propterea pie exponitur hic locus pro sacrificate, quoniamquidem, hic locus probat aliud sacrificium aliudq; sacerdotium multo sacratius institutum, a Christo

FRAN.

Eucharistia est gratiarum actio & memoria oim quæ Christus in carne pro nobis fecit.

NICO.

109 Est utiq; in Eucharistia gratiarum actio, p eum quem nõ modo memoria repetimus, sed etiam nõ, iterato in ueritate præsentem exhibemus, quo etiam mediatore fundimus preces.

In ea uis
est signa su

110 Si Chri
sterato uirt
q; patri, tu
ministerio
tur ac stup
Quo enim
sit uerus ill
111 Proinde
cum ueri &
ipsum perp
tur Paulus

In ea etiæ
stra auctor
ut de nobis
præsentem

112 Adest
tionem non
sed etiam u
niq; substa
guisq; sub
113 Hic i
tum exter
rellis id sit

Vsus
tionem oim

114 Vsu

FRANC.

In ea uisibiles substantiæ eius q̄ inuisibiliter ad-
est signa sunt.

NICO.

110 Si Christus inuisibiliter, ut ipse fateris, ad est,
iterato uirtute uerbor̄ factus est præsens, iterato-
q̄ patri, tum a se ipso, tum a ministro, diuinorum
ministeriorum dispensatore oblatus est. Impiæ igitur
ac stupide negas hoc ipsum quod affirmas.
Quo enim modo adesse potest, nisi iterato oblatus
sit uerus ille agnus & hostia munda

111 Proinde uisibiles substantiæ Christi corporis
cum ueri & naturalis, tum mystici, tum uniōis ad
ipsum perpetuæ, signa sunt. I. Chorint. 10. id testa-
tur Paulus.

FRANC.

In ea etiam Christum deū & hominem non no-
stra auctoritate aut aliquot uerborum adiuratione
ut de nobis quidam obloquuntur, sed suo decreto
præsentem adoramus

NICO.

112 Adest quidem præsens christus post consecra-
tionem non modo coexistens speciebus uisibilibus
sed etiam uere transsubstantiatus, adeo ut panis ui-
niq̄ substantiæ desierint esse, & Christi caro san-
guisq̄ substantialiter successerint

113 Hic igitur uerus deus & homo, cum interno
tum externo cultu prono animo colendus siue in ar-
rellis id sit siue in altari.

FRAN.

Vsus eius est cōio fidelium in commemora-
tionem oim operum regis & capitis nostri Christi
NICO.

114 Vsus eius est Sacramenti participatio, pro-

in centum fere
umnantur ro-

etuo abstinere
e aut uulgari-
ris celebrandi
, neq̄ intentio
um ligmentū
cto per demo-
is orthodoxis

uam salutem
icte missæ in-
, sed fuge nō
caninoloq̄ la-

ac stupide ni-
s, hoc facite,

onitur hic lo-
hic locus pro
otium multo

memoria oim

actio, p̄ cum
sed etiam nū,
mus, quo eti

que uiuis & defunctis oblatio, spiritualis refectio
& omnium meritorum tum Christi tum sancto-
rum significatio.

FRAN, LAMB.

Abusus eius execrabilis est reſeruatione in arma-
riis & arcellis, delatio ad infirmos

NICO.

116 Non abusus est intolerabilis, sed rationalis
ſimul & receptiſſima cōſuetudo, uice legis fungēs,
ſacris quadrans literis, ad DEI gloriam cedens, de
uotionemque fidelium excitans erga Deum, q̄ no-
biſcum uult eſſe ad conſummationem ſæculi ſalu-
rique expediens.

117 Abusus uero execrabilis eſt, nuper a Luth-
eranis ſine uerbo dei, ſine autoritate eccleſiæ, intro-
ductus, dum in domibus criptico more apud infir-
mum exiſtimant ſe conſecrare, ceditque ad Dei i-
gnominiam, & irreuerentiam.

118 Porro Lutherani oblationē, negantes eſſe miſ-
ſam, negent & neceſſum eſt conſecrationem

FRAN,

Abusus quoque eſt miſſatio haſtenus conſueta:

NICO.

119 Non ſecus clamat hic apoſtata, aduerſus ſa-
cræ hoſtiæ, quā dæmones olim aduerſus Chri-
ſtum dicentes, quid nobis & tibi fili dei ueniſti an-
te tempus torquere nos ſic & in ſana ludæorū tur-
ba, grauis eſt nobis ad uidendum: tolle tolle inco-
nabat.

120 Torquentur nimirū dæmones in ſacromiſſæ
myſterio, id quod multis miraculis conſtat, & i-
pſe, qui Franciſ. Lamb. exagitat Cacada mon ſate-
ri cogitur, dicēs: abusus eſt, abominabilis eſt, exte-

crabilis eſt
mani gen
121 Abu
ſolam fidei
ſine ſacris
ne celebra

Miſſatio
ceſſitate ali
pia & exte

122 Miro
Jo ante dix
munionem
qui eſt Cap
ex animi ſ
uerſipellis,
riſtia, miſſ
membris ſ
atque proi

123 Mem
uiui ſint, ſe
crificio nec
STVM ſi
tionemque

124 Cat
ces noſtras
praſſi ſum
diator noſ
miniſtro p
ſequēs erit
candis, pro
S T Inſtr

crabilis est, metuit enim expelli callidissimus hu-
mani generis hostis ex misero homine.

121 Abutuntur tamē Lutherani missatione dum
solam fidem putāt sufficere, & sine preparatiōne
sine sacris & receptissimis Cæremoniis, sine Cano-
ne celebrant uulgariter.

F. L A M B.

Missatio pro uiuis & defunctis & pro quauis ne-
cessitate aliena est a Christi instituto adeoque im-
pia & exterminanda.

N I C O.

122 Miror huius impostoris oscitantiam qui pau-
lo ante dixit E V C H A R I S T I A M esse com-
munionem fidelium, itemque in ea esse Christum
qui est Caput nostrum: Equidem si illud uere &
ex animi sententia, pronūciasset, sibi que constaret
uersipellis, agnosceret C H R I S T V M in Eucha-
ristia, missaque præsentem, dumque sacra aguntur
membris suis sese influentem, id quod est capitis,
atque proinde non alienam a Christi instituto.

123 Membra uero C H R I S T I cum non modo
uiui sint, sed etiam corporibus exuti, ex Missæ sa-
cramento necessum est, uti indigi, iusticiamq; C H R I-
S T V M sitientes, influxum, partum, communica-
tionemque recipiant.

124 Cæterum cum per C H R I S T V M præ-
ces nostras iubeamur dirigere, dum necessitatibus
preßi sumus, auxilioq; indigemus, quod ipse me-
diator nec ster sit, qui seipsum rursus Cooperatore
ministro patri pro nobis interpellando offert, con-
sequens erit, missationem pro necessitatibus depre-
candis, proque inuocando Dei auxilio C H R I-
S T I instituto consonare.

115 Missatio igitur pro uiuis & defunctis & pro
quauis necessitate non aliena est a Christo, adeoq;
neq; impia neq; exterminanda, ut quisquis eam e
medio sustulerit antichristus existat, uiuorū mor-
tuorumq; interfector. quibus uitam Christum au-
ferre molitur,

ADVERSVS TI. NO. PARADOX.

De falso & Carnali Sacerdotio.

FRAN.

Sacerdotium sacrificulorum atq; ratorum nihil
minus q̄ sacerdotium dei est. Est nimirum purum
fictitium Carnale & a dæmone excogitatum, ut
hac ratione christiani sacerdotij gloriam exinani-
ret fructumq; & ueritatem euacuaret

NICO.

116 Quot uerba, tot sunt in hīs paradoxis tuis bla-
sphe-mia, impietates, mēdacia id nos probabimus
ubi tuam impietatem probaueris, hactenus enim
tuo more quicquid in buccam uenit, sine dei uerbo
effutisti, idq; conaris ut sacerdotium a Christo in-
stitutum, ab apostolis obseruatū, a tota ecclesia ca-
tholica receptum, e medio tollas, sicq; nos media-
tore nostro christo, per quem accessum habemus
ad patrem, priues, uerum non præualebis, quantū-
uis te erigas aduersus opus dei.

117 Christiani uniuersi fatentur hoc sacerdotiū
ob id a deo institutum, ut præsentissimum Christi
habeamus, eumq; ueneremur, adoremus, ut dei glo-
ria augeatur, ut fructus & ueritas ueri sacerdotij
in omnes propagetur, qui eo franguntur legitime
aut participes fiunt meritorie, atq; tu antechristia-
nus, forsan & Iudæus es, ob id Christiani sacerdo-
tij auctoritatem, uim, & fructum igno-ras

FRAN.

Simile p
mo proph
excogitat

116 Spir
torquere t
us pernitio
de nostrum
aurumas,
dicauimus

AD

F

D

Statue
no cultus
extermi
æneus, an
rio ab Eze
tus imagin

117 Im
ab orthod
typum nos
re gestor
terminand
118 Imag
sia eas colu
nomio, pro
existit.

119 Porro
affectum n
postulante
ginem ob o
nobisque su

efunctis & pro
Christo, adeoque
quisquis eam e
t, uiuorū mor-
n Christum au-

PARADOX.
dorio.

raforum nihil
mirum purum
cogitatum, ut
oriam exinani-
ret

adoxis tuis bla
os probabimus
hactenus enim
sine dei uerbo
n a Christo in-
ora ecclesia ca-
ecq; nos media-
tū habemus
lebis, quantū-

oc sacerdotū
imum Christi
mus, ut dei glo
ueri sacerdotij
antur legitime
r antehiſtia-
ſtiani sacerdo-
gnoras

Simile per omnia est de sacerdotio ab Hierobo-
mo prophanis uitulorum aureorum atque excelsis
excogitatio. 3. Reg. 12.

NICO.

126 Spiritus mendaciorum qui ex te loquitur, ita
torquere te docuit scripturas sacras ad tuam ipsi-
us perniciem, non spiritus ille Christi uerus. Proin-
de nostrum sacerdotium est simile, non ei cui tu
autumas, sed Melchisedeco sacerdotio uti satis in-
dicauimus.

ADVERSUS X. ARTICV.

PARAD. FRAN. L.

De statuis, imaginibus, seu idolis.

Statuæ & imagines licite habentur, si nullus of-
ficio cultus eisdem exhibeatur. Vbi autem coluntur
exterminandæ sunt: Sic licite habebatur serpens
æneus, anteq̃ ab Israelitis coleretur, qui necessa-
rio ab Ezechia ablatuſ est cum coli cœperit. Cul-
tus imaginum ipsissima idololatria est.

NICO.

127 Imagines nunquam deorū uice habitæ sunt
ab orthodoxis ueris, sed ita permissæ, uti in arche
typum nos ducant, nosque commoneant præcla-
re gestorum piorum hominum adeoque neq; ex-
terminandæ,

128 Imaginum cultus, quatenus catholica eccle-
sia eas coluit, neque in Exodo, neque in Deutero-
nomio, prohibitus est, adeoque neque idololatria
existit.

129 Porro dum genua flectimus, non in lignum
affectum nostrum dirigimus, sed in deum ipsum,
postulantes uti ob præclara gesta diui cuius ima-
ginem ob oculos ponimus, nostris eratis ignoscat
nobisque suppetias ferat.

C

130 Cedit igitur cultus imaginum potissimum in dei gloriam, & eius qui cum deo uiuit sancti honoris. Siquidem laudamus deum in sanctis, in organis, in imaginibus. Porro etiam si imagines cultui obsumerent, obsumerent & libri ex quibus historiae sacrae leguntur.

131 Non sunt igitur e medio tollendae, sed horum reuerentes ut pontificia & iura Imperatoria praecipuum seueriter plectendi, suntque infirmiores conscientiae instruendae, quo modo imaginibus debitus cultus exhibeatur.

132 Caveant principes, qui sacris spoliatis uasis, templa Dei, quae ad dei cultum non ad hominum pompam dedicata sunt, ne id eueniat, quod Balthasar contigit, Dan. quinto.

ADVERSUS TITV. XII. PARADOXA F. LAM.

De ministris ecclesiae, deque illorum auctoritate & quid illis fideles debeant.

Ministros habeat ecclesia Episcopos & Diacones nullos praeterea legimus.

NICOLAUS.

133 Ministros habet ecclesia Episcopos & Diacones, hypodiatonos & alios quos praeterea legimus, quos si non inueniat Fran. nullus miretur, nam eccus totus est neque eos uersat libros in quibus horum munia descripta sunt.

F. L.

Episcoporum summum ac necessarium ministerium est docere uerbum dei. Eis dum sani sunt ipsum ministerium obmittere & alijs committere haud

quae licet
at in temp
re possunt

134 Coop
ria, & eru
stum, uti fa
ob utilitat
sine person

135 Adm
rators, me

136 Adm
NOS scism
S TO luc
praedican
dei minist

Aliud eo
menta quo

137 Si ep
sare sacram
haec dispen
rest, recens
etiam te au
non intellig
bus assump

Ceterum
sa, sed since

138 Cu null

quaq; licet, nisi maior ecclesie utilitas ad id urgeat in tempus, Adiutores & cooperatores admittere possunt etiam in ipso uerbi sancti ministerio.

NICOL.

154 Cooperatores quidem admittant uita, scientia, & eruditione conspicuos, qui non ob suum fastum, uti faciunt Lutherani omnes predicent, sed ob utilitatem, & aedificationem audientium, idq; sine personarum delectu.

155 Admiserunt itaq; hactenus iustissime cooperatores, mendicantium ordinum fratres.

156 Admittere uero non possunt LVTHERANOS scismaticos, qui animas perdere non CHRISTO lucrifacere conantur, quiq; ad id saltem predicant, ut nonnullos seculi principes in ueros dei ministros, iratiores faciant.

FRANC.

Aliud eorum ministerium est dispensare sacramenta quod alijs committere licet.

NICOLAVS.

157 Si episcoporum sacerdotumque est dispensare sacramenta dispensabunt & Eucharistiam, at hæc dispensatio, sine noua oblatione fieri non potest, recens igitur sacrificabunt CHRISTVM, etiam te autore, licet id ob cæcitatem spontaneam non intelligas. Omnis enim pontifex ex hominibus assumptus, &c. Heb. 5.

F. LAMB.

Ceterum episcopi sunt, non larua illa prodigio sa, sed sinceri ministri uerbi dei.

NICOLAVS

158 Cū nulli sincerius uerbu dei tractet lutheran

Q 2

n potissimum
iuit sancti ho-
sanctis, in or-
imagines cul-
quibus histo

æ, sed horum
peratoria præ-
fir miores con-
ginibus debi-

poliant uasis,
ad hominum
quod Baltha

I. PA-
M.

æ aucto-
beant.
os & Diacon-

& Diacones,
rea legimus,
etur, nam cœ-
quibus hortū

narium mini-
n sani sunt ip-
mittere haud

quorum tu professus es impia dogmata, consequitur eos meras larvas prodigiosas esse, neque episcopos, neque diaconos, imo nihil minus esse quā uerbi dei ministros sinceros.

F. LAMB.

Ipsi cum eorum familijs ali debent ab ijs quibus euangelizant qui ad id cogendi sunt a Magistratibus. Qui uere fideles sunt non opus hñt ut ad id a magistratibus urgeantur scientes quod iuxta dei preceptum non sit claudendum os boui trituranti. At impia pseudofidelium multitudo nullius indigentis & laborantis uult habere rationem, sed solum ad id nititur uti sitim avaritiæ suæ quocumque modo exaciet, alijs interim ad avaritiam imputans si exigunt etiam quod eis deus præcepit dare.

NICO.

139 Sunt igitur & nostri episcopi (quum præter eos qui in uniuersali ecclesia consistunt, nullos agnoscamus) cum familijs suis a fidelibus alendi, etiam te autore atque ob id non nihil tibi debet episcopi, ut quos ali præcipias, uelis nolis.

140 Sunt itaque, ut & sacra iura cum potesticia, tum etiam Cæsarea continent, eorum pensiones annuæ, decimæ, & alia id genus quæ iure debentur eis reddendæ, iniuste igitur faciunt, qui hæc eadem iis auferunt, in suumque dominium transferunt.

141 Proinde cum & fratres mendicantes uerbi ministerio insistant, alendi sunt a fidelibus, atque uti euangelizent admittendi libere.

FRAN.

Episcopi domini & principes esse, aut leges fidelibus condere nequeunt.

NICO.

142 Episcopos dominos & principes esse totus

eernit mu
Iora quid
nia stabili

143 Ep

am ex Pa

fesso est, u

hoc imitã

id em & c

144 Qu

ceque fide

carnis mo

plendæ, ne

potiuntur

tem spont

omnia iust

145 Por

bus præci

non sunt a

culi, seu m

146 In e

quibus præ

celebretur

de ieiunio,

claustror,

147 Cæ

cum temp

teque perso

te infringi

Qui non

episcopi ec

148 A m

non possun

eernit mundus, id cur tu neges, non uideo, cum nee
Iota quide haecenus produxeris, quibus tua som-
nia stabiliat,

143 Episcopos uero leges fidelibus condere, eti-
am ex Paulo, atque ex actibus apost. satis in con-
fesso est, ut interim sileam pontifi. decreta, quæ in
hoc imitatur apostolor. & doctrinam & facta, ob
id em̄ & clauas hñt, eadēq; autoritate potiūtur.

144 Quas igitur cōdunt leges uel pro unitate, pa-
ceque fidelium, uel pro mor. ædificatione, uel pro
carnis mortificatione, sunt a uere fidelibus adim-
plendæ, neque ob id in spiritu minus uera libertate
potiuntur. Imo qui ueri liberi sunt eas per charita-
tem sponte sua exequūtur factiones. Charitas em̄
omnia suffert, omnia potest.

145 Porro qui iniquas condunt leges, id est, in-
quibus præcipitur malum, prohibetur uero bonum,
non sunt audiendi, siue episcopi, siue principes se-
culi, seu magistratus fuerint.

146 In earum cathalogum redigendæ sunt leges
quibus præcipitur, ne missatio haecenus consueta
celebretur, neue traditiones ecclesiasticæ seruētur,
de ieiunio, de cœlibatu, de monastice, de apertione
claustror., oēs cum Chrō ex diametro pugnant.

147 Cæterum, Constitutiones nonnullæ pontifi-
cum temperare, pro qualitate temporum uarieta-
teque personarum possunt, propria uero temerita-
te infringi non debent a subditis.

F. L.

Qui non administrant uerbum dei nihil minus q̄
episcopi ecclesiæ Christi sunt.

NICO.

148 A ministerio uerbi Dei Episcopos eximere
non possum, neque debeo, atqui contingit nō pau-

G 3

nata, consequi
neque episco
us esse q̄ uer-

t ab ijs quibus
Magistrati-
hñt ut ad id a
trituranti. At
illius indigen-
em, sed solum
uocunc; mo-
m imputans si
it dare.

quum præter
unt, nullos a-
elibus alendi,
ibi debet epi-
lis.

um pōtificia,
um pensiones
e iure debent
nt, qui hæc e-
iū transferūt.
ntes uerbi mi-
us, atque uti

, aut leges fi-

es essetotus

cos esse episcopus ecclesie Christi, licet uerbo nõ
insistent semper per se, dummodo prudentum consi-
lio dubia studeant dissoluere, scismata scindere, ec-
clesieque Christi, quod maxime eorum interest,
per idoneos ministros providere, itemque dum sa-
cris astant altaribus.

FRAN.

Diaconorum fidelium est elemosynas dispensa-
re egenis.

NICO.

149 Est & diaconorum orthodoxe ecclesie, a-
stante pontifice sacris, ministrare, euangelion lege-
re, ac enarrare.

ADVERSUS TITV. XII.

PARAD. FRAN. L.

De impio cœlibatu, & sacro coniugio.

Cœlibatus bona res est si sit in fide & ueritate,
Porro spurcus ille cleri cœlibatus, a doctrina Chri-
sti est alienissimus

NICO.

150 Cœlibatus bona res est cleri & omnium qui
ob regnum cœlorum se castrauerunt, imo nõ mo-
do bona sed etiam melior iuxta Pauli doctrinam,
atque ob id ministri uerbi proprias reliquerunt
uxores, uti Christo adhererent commodius:

FRANC.

Proinde execrabilis est constitutio qua mini-
stris ecclesie monachis & monialibus sacrum cõ-
iugium est interdictum.

NICO.

151 Ministri ecclesie, Monachi ac moniales, qui
se iure contrahendi sua sponte priuarunt cõ eunt
chis euangelicis, uotum reddant, quo astricti sunt
oportet, quod id Moyses, David, Ecclesiastes, Pau-

lus, traditio
so accessit.

152 Nulli
cratur, &
neq; etiam
ad Timot

Impollu-
norabilis e

153 Impo-
est, qui nul-
nachi & m-
continenti-
mus ergo
Franciscus
Pauli, imo

Quibus
relictõ clau-

154 Qui
tinentie, si
runt, frenis
lumbi inco-

155 Qui
nubant in cõ-
est illis nub-
dictis suap-

156 Quis
tam uiola-
retur ater n-
re Casareo

feris, traditioque humana præcipiat, quæ uoto emisso accessit.

152 Nulli magis constitutiones de coelibatu exercantur, quæ priapistici carnales & exiticij monachi, neque etiam eis aliquo modo suffragabitur Paulus ad Timotheum scribens.

F. LAMB.

Impollutus est sacri conjugij thorus uniuersis honorabilis etiam monachis & monialibus.

NICO.

153 Impollutus quidem sacri conjugij thorus non est, qui nullo iure continentiaë astricti sunt, at monachi & moniales, se contrahendi iure priuarunt, continentiaëque legibus astrinxerunt, pollucimus ergo illis thorus conjugij erit. Proinde & hic Franciscus Lamberti addit impertinens ad uerba Pauli, imo corruptor est Paulinaë sententiaë

F. LAMB.

Quibus etiam si se non continent, necesse est ut relicto clauetro matrimonium contrahant

NICOL.

154 Qui se non continent post solenne uotum continentiaë, si nubant, ipsi sibi damnationem acquirunt, frenis enim orationum, ieiuniorum, uigiliarum, & lumbi incontinentiaë restringendi sunt

155 Qui uero iure continentiaë non sunt astricti, nubant in domino, si continere non possunt, melius est illis nubere quam uri, secus de uirginibus uoto ad dictis suapte sponte.

156 Quisquis uirginem uoto continentiaë astrictam uiolare tentauerit, ut sacrilegus poenam meretur aeternam, poenaque capitis plectendus est iure Cæsareo.

C

4

is, licet uerbo non
rudentum confi
nata scindere, ec
eorum interest,
nemque dum sa

ofynas dispensa

æ ecclesie, a
euangelion lege

Y. XII.

L.
coniugio.

de & ueritate,
a doctrina Chri

omnium qui
nt, imo non mo
uli doctrinam,
as reliquerunt
modius:

tio qua mini
ous sacrum co

moniales, qui
arunt cum euni
ro astricti sunt
clesiastes, Pau

157 Sacerdotes, monachi, monialesq; si matrimonio coniuncti sint, raturum non potest esse, atq; proinde proles citro ultroq; ex eiusmodi coniugij con sortio suscitatae sunt illegitima.

ADVERSVS XIII. TIT. PARADOXA F. L. A. M.

De Purgatorio.

Purganda sunt corda nostra a peccatis. Hoc nullo igne fit praeterquam igne spiritus sancti ex fide.
NICO.

158 Fit & purgatio a peccatis igne tribulationis, afflictionis, igneque poenarum, id quod satis liquere potest ex Ecclesiastico, ex Paulo, ex Dauide, & tota scriptura sacra.

FRANCIS.

Ergo ecclesia sola in qua est fides, purgatoriu est.
NICOLA.

159 Huc articulum tuum ita corrigo, Ergo in sola ecclesia militante, est purgatoriu a peccatis, uel a poenis iis debitis, si quae restant soluendae ab animabus exutis.

FRAN.

Purgatorium nimirum purgationis est locus qui praeter ecclesiam nullus est.

NICOLA.

160 Si purgatorium locus est purgationis, ut tu asseris, erit & animabus nonnullis corporibus exutis, peccatisq; obnoxiiis, expiationis locus, quod et haec sint in ecclesia Christi militante, cuius si non essent membra, neq; iuari neq; expiari possent.

161 Atq; hic debent tibi & animae exutae nonnullae, quod illud astruas, quod destruere in initio suscepisti, id est purgatorium.

F. L. A. M.

In ea fit
ob fidem

162 Non
nonnulla
nem, alia
ob sola m
gratiam C
rit peccat

Vanum
giosi figm

163 Van
ex somniis
imo contr
clesia purg

164 Ad e
quae secun
pulam, qu
bet, quae ei
xta Matth
165 Ab eo
derint, fide
sunt, quod

Nec spiri
nia qui app
rio illo eripi
aliquid uer
cilius creda

166 Argu
fidelium si non

In ea fit ut omnia sint fidelibus in purgationem
ob fidem.

NICO.

162 Non omnia sunt fidelibus in purgationem, s; nonnulla in liberationem, nonnulla in consolationem, alia in cibum, alia in instructionem, idq; nō ob solam fidem, sed etiam ob D E I iustitiam, ob gratiam C H R I S T I, ob charitatem, quæ operit peccatorum multitudinem.

FRANC.

Vanum ergo & fallax est purgatorii illius prodigiosi figmentum.

NICOL.

163 Vanus ē & fallax est omnis apostata, qui id ex somniis suis cōtra, præterq; scripturā oblatrat, imo contra seipsum, paulo enim ante dixit in Ecclesia purgationis esse locum.

164 Ad eum igitur locum mittuntur eæ manes, quæ secum ferunt æs alienum, lignum, fenum, stipulam, quæ nouissimum quadrantem reddere debēt, quæ eiusmodi sunt obstricti peccato, quod iuxta Mathæum in futuro sæculo remitti pōt.

165 Ab eo autem loco, cum a charitate non exciderint, fidelitū precibus, et eleemosynis liberari possunt, quod & maxime desiderant.

FRANC.

Nec spiritus hominum fidelium sunt, sed dæmonia qui apparent & missas ac alia, ut a purgatorio illo eripiantur, requirunt. Quod autem sæpe aliquid veri dicunt, faciunt maligni spiritus, ut facilius credatur imposturis eorum.

NICO.

166 Argumentum est certissimum, spiritus esse fidelitū si non mala ingerātur, si missæ sacrificium

C

S

lesq; si matrimo
st esse, atq; pro
di coniugij con

T. PA-
M.

catas. Hoc nul
ffanti ex fide,

tribulationis,
quod satis lique
ex Dauide, &

urgatoriū est.

go, Ergo in so-
a peccatis, uel
rendæ ab anj-

est locus qui

ationis, ut tu
poribus exu
ocus, quod et
ius si nō es-
i possent.

exuræ nonni-
in initio sus-

elem ofynas & alia id gentis, ut ab igne eripian-
tur expiationis, requirant.

167 Missæ enim sacrificium dæmonum spiritus
non requirunt, sed horrent, quod in ea is exhibea-
tur, qui infernorum portas rupit, qui sedentes in
umbra mortis eripit, qui in sanguine testamenti
educit, liberatque de lacu in quo non est aqua uin-
ctos.

ADVERSVS TIT. XIII. PA-
RADOXA F. L.A.M.

De Cærimonijs.

Cærimonix post Christum liberae sunt, modo
non sint contra verbum dei, nihilq; iusticiæ & sa-
lutis eis tribuatur & necessariæ haudquaquam pu-
tentur.

NICOLA VS

168 Christianorum cærimonix ex libero animo
hoc est, deo in utroq; homini seruire uolenti profi-
eiscuntur, at eas quæ communi totius ecclesiæ cõ-
sensu sunt institutæ & receptæ, non licet cuiilibet
proprio arbitrato temerare, aut immutare, licebit
tamen primoribus fidelium eas mutare in commu-
ni concil. legitima autoritate instituto, nisi scanda-
li ratio, aut totius communitatis turbatio obstat
impediatque.

169 Cærimonijs etsi non debeatur primaria ius-
tificatio, debetur tamen illud, uti perficiant opere
iustitiam, iterq; ad aternã salutem expediant, Cõ-
ponitur & ijs, externus uetusq; homo.

F. L.A.M.

Hæ pro infirmis & paruulis habendæ sunt ut a-
liquid inde consolentur.

NICO.

170 Non modo pro infirmis habendæ sunt care

monix, se-
ternumq;
ni subijcia
AD
De

Quia su-
a diuinis ei-
quid tribu-
ecclesia ser-

171 Nequ-
di supersti-
fit diuinor-
olim in uet-
prissimisq;
literis, Id q;
dictio ipsa
172 Trib-
pte natiua
lant, assis-
do dæmoni-
dis medent-
delium.

Tantum
quid fidei a

173 Tant-
sæ q; tum a-
serit legitin-
moni, quod

monia, sed etiam pro perfectis ut exerceantur ex-
ternumque hominem reforment & componant, car-
ni subijciant, ne & ipsa infirmetur.

ADVERSVS TIT. XV. PA

RADOXA FRAN. L.

De aqua, & fructibus superstitio-
se benedictis.

Quia superstitiosa aqua, & aliorum benedictio
a diuinis eloquijs non habet autoritatem & eis ali-
quid tribuitur ac ficitur, impia est & nullatenus in
ecclesia ferenda.

NICOLAVS.

171 Neque aqua, neque salis uel aliorum eiusmodi
superstitiosa est benedictio, sed uirtute uerborum
fit diuinorum, constatque promissione diuina, ac
olim in ueteri testamento figuris pulcherrimis ap-
prissimisque deliniata est, adeoque sacris consona
literis, Id quod praeces satis indicant quibus bene-
dictio ipsa perficitur.

172 Tribuimus quoque illis, quod etsi non sua-
pte nativaeque natura, daemonum insidias propel-
lant, assistentia tamen superni numinis, non mo-
do daemonum astutiam, sed etiam alijs incommo-
dis medentur, modo uera fides adit, deuotioque fi-
delium.

FRANCIS.

Tantum enim derogat naturae fidei, quantum ali-
quid fidei ab ea exigitur.

NICOL.

173 Tantum promouet fidem orthodoxae eccle-
siae quantum ad horum usum deuotio fidelium acce-
serit legitime, fidei enim debetur ac diuinae prom-
issioni, quod efficere possunt quicquam.

FRAN.

gne eriplan-

num spiritus
ca is exhibea-
qui sedentes in
ne testamenti
est aqua uin-

PA.

e sunt, modo
iusticiae & sa-
quaquam pu-

libero animo
uolenti profi-
s ecclesiae co-
licet cuiuslibet
utare, licebit
re in commu-
o, nisi scanda-
atio obliſtat

primaria iu-
ficiant opera
pediant, Co-

de sunt ut a-

de sunt care

Idem iudicium est de uniuersis quibus fideur ut
sunt numeri præculare habitus, &c.

NICOLAVS

174. Preculis, ex pia, constantiq; fide proficiscen-
tibus, eatenus fidendum, quatenus promissione ro-
borantur, stabiliunturq; diuina.

175. At diuina promissio habet ut quicquid pete-
rimus credentes, accipiemus, siue sapientiam cum
Iacobo quis postulet, siue cōdonationem culpæ, iu-
xta Christi præscriptum, siue liberationem a ma-
lis homibus, siue quicquid illi uel fuerit, quod præ-
candum est, quod uel expedit præcanti, ijs certo si-
dendum est, quia obtinebimus uel illa uel quæ sunt
meliora, eisdem q̄ postulantur.

176. Errant Lutherani, falsumq; imponunt Chri-
stianis, dicentes preces nostras Deo adnumerari,
quasi ignorantibus, malum enim numerando, no-
stram memoriam iuuare, nosq; ad deum erigere,
q̄ deum instruere.

ADVERSUS TIT. XVI. PA-
RADOXA F. LAM.

De consecrationibus templorum, alta-
rium, & hominum.

Præter Hierosolymitanum templum nullum a
DEO legimus alicubi institutum, fideles enim ui-
ua templa sunt.

NICOLAVS

177. Præter templum Hierosolymitanum nulla
legimus, deo autore, atq; ad sui gloriam sanctorum-
q; honorem instituta, in quibus uerbum dei, sacra-
menta q; administrarentur.

F. LAM.

Præterea altare fidelium iam non lapideum est,
sed spirituale nempe Christus.

178. Ad
ræ autorit
ad id labor
te, oia uti
ne uerbo d
gas, affirm
torques.

179. Cæter
& sacerdot
lapidea, sup
ri sacris lit
separatag;

Fidelium
sed spiritu

180. Fidel
numq; po
tu Christi
libus rebu

Ergo fide
mittenda u
c. item unc

181. Non
pontificum
figurate, ac
dictione, &
gmentis da

Abusu
cantur.

NICOLAVS

178 Ad libitum tuum omnia audes sine scripturæ autoritate, ad captandum gratiam eorum q̄ diu ad id laborauerunt ut haberent, qui perfecta fronte, oia uti singularis bestia inuaderet, hæcenus sine uerbo dei, ad finem usque omnia sine eodem negas, affirmas, inuadis, corrumpis, contaminas, torques.

179 Cæterum cum hostias offerre, sit Pontificū, & sacerdotum, consequens erit & altaria habere lapidea, super quæ offerantur, quod alterum, alteri sacris literis sit coniunctum, adeo ut uix diuisa separatq; comperiat diligens lector.

F. LAMB.

Fidelium consecratio non fit oleo aut crismate, sed spiritu Christi.

NICO.

180 Fidelium consecratio sit oleo & crismate, manuumq; pontificiarum impositione, porro & spiritu Christi assistente, tum uerbis sacris, tum uisibus libus rebus & signis.

F. LAMB.

Ergo figmenta sunt hominum & præterea omittenda uniuersæ consecrationes, templorum, & c. item unctio crismatis in baptismo.

NICOL.

181 Non figmenta sunt hominum, sed sacrorum pontificum institutiones, ueteriq; testamēto præfigurata, adeoq; uerbo dei consona, cuius & benedictione, & inuocatione perficiuntur, hæc tu tuis figmentis damnas impudenter.

F. LAMB.

Abusue fidelium tabernacula dei uocantur.

NICOLAVS.

ibus fidentur ut

de proficiscen
omissione ro

quicquid perie
dientiam cum
nem culpæ, iu
tionem a ma
rit, quod præ
nti, ijs certo si
a uel quæ sunt

ponunt Chri
adnumerari,
merando, no
eum erigere,

PA-
A.
n, alta-

um nullum a
deles enim ui

anum nulla
m sanctoꝝ
m dei, sacra-

pideum est,

182 Fidelium tabernacula proprie dei templa uocantur, idq; etiam sacris ex literis constat.

ADVERSVS TITVLI XVII.

PARADOXA F. LAM.

De Sepulturis.

Impium est putare sepulturam aliquid facere ad salutem;

NICOLAVS.

183 Pium est & salubre in consecratis DEO locis sepeliri, quod ij ab prophanis consecratione separati sint, quod in ijs frequentia sit populi DEVM præcantis, sit & in eisdem sacramentorum administratio, quibus maxime seruantur fideles.

184 Præterea quæ sepulturæ funerique legata sunt, in prophanum usum commutari nequeunt, potissimum si testamentum in morte confirmatum sit.

F. LAMB.

Idem quoq; est uel in agro uel in quocunq; cymiterio sepeliri.

NICOLAVS

185 Idem hoc esto Lutheranis oibus, in igne uel in patibulo, uel asini sepultura sepeliantur, toris enim uenifici & canes, inquit Ioan. in Apoc.

F. LAMBE.

Qui loco fudit perit.

186 Fidunt Christiani loco non propter seipsum sed propter eum qui promisit se preces exauditurum, quæ in locis suo nomini consecratis effunduntur, multo commodius q̄ in prophanis locis, erit, inquit deus, oculi mei ibi.

ADVERSVS TIT. XVIII. PARADOXA, FRAN, L.

De C

Confessio
ritatis eius.

187 Conf
lis professi
entia, iusti
tas tota, tu
gessit, docu
misit catho

Ad eam
Et, deinde
gunt, tertio

188 Prof
teri oportet
tæ non sint
dum est ca
Herode &
mutuit. I
born. Qua
obmutuit.

Ultimu
qui non est

189 Psal
ctenus doc
clesia, insti
uide deuor
190 Qu
uant, neq;

De Confessione diuini nominis, deque
psallendi ritu.

Confessio diuini nominis est fidelis professio ue-
ritatis eius.

NICO.

187 Confessio diuini nominis non modo est fide-
lis professio ueritatis eius, sed etiam bonitatis, sapi-
entiae, iustitiae, quin etiam, omnium quae tum trini-
tas tota, tum CHRIS RV S in persona propria
gessit, docuit, instituit, & instituenda ecclesiae per-
misit catholicae.

FRAN:

Ad eam primum spectat ministerium uerbi san-
cti, deinde confessio uerbi ipsius coram ijs qui exi-
gunt, tertio psalmodia.

NICOLA VS

188 Proinde non semper uerbum domini confi-
teri oportet coram ijs qui exigunt, quod margari-
tae non sint porcis obspargendae, neque sanctum dan-
dum est canibus, quandoquidem Christus coram
Herode & Pilato, quasi agnus coram tondente se ob-
mutuit. Ex eadem causa Frater Nicolaus Her-
born. Guardianus Marpurgae. coram Lutheranis
obmutuit Hombergiae.

F. LAMB.

Vltimum spiritu & mente implendum est, alio-
qui non est confessio sed derisio.

NICOLA.

189 Psalmodiam spiritu & mente exoluenda ha-
bitenus docuit, praecipit, & seruauit uniuersalis ec-
clesia, instituens horas canonicas septies cum Da-
uide deuotius exolueudas.

190 Quos cum LV THER ANI non solu-
ant, neque sacris assent iuxta legitimas sanctiones

dei templa uo
nstrat.
XVII.
AM.

quid facere ad

tis DE O lo-
secratione se-
populi DE
ramentorum
untur fideles
erique legata
iri nequeunt,
e confirma-

ocuncq; cymi

, in igne uel
ntur, foris e-
Apoc.

ter seipsum
es exauditur
tis effundū-
s locis, erūt,

PA

altaribus, de altari uiuere non debent, siquidem be-
neficium datur propter officium

191 Porro neq; coram deo tuti sunt, q; harum so-
lutionem in alios reſciunt, nisi communis utilitas
aut iusta necessitas excuset, ad tempus forſan

ADVERSVS TITVLI DECIMI
noni paradoxa De Baptismo
FRAN.

Baptismus signum est quo quis admittitur in cō-
forcium fidelium profitetium ueritatem mortis &
reurrectionis Christi.

NICO.

192 Baptismus lotio est hominis uiatoris, nō dis-
ſcientis, facta in aqua elementari fluida, ab alio,
sub præscripta debitaq; cum forma tum intentione
animi, ex diuino decreto significans efficaciter,
ablui animam a peccatis

193 Esto igitur baptismo in consortium fidelium
amittamur, eo tamen & a peccatis abluimur eoq;
& gratiam consequimur.

FRAN.

Huius officium est fideli quoad uixerit signare
q; cum Christo mortuus est carni & sanguini ut
deo uiuat.

NICOLAVS.

194 Huius officium effectusque est, si rite susci-
piatur, nec obex quouis mō ponatur, nec forma ec-
clesiæ mutetur, remittere culpā ac poenā peccatis
debitā, infundere gratiam, hoc est, esse causam si-
ne qua non gratiæ, quemadmodum & cætera sa-
cramenta septem suo mō quoq; existunt, cætera-
que uirtutes theologicas, si non insunt, si uero sunt
augere.

195 Inſerimur itaq; per baptismum Christo, re-

conciliam
rimur in
nus eccleſi-
tis didicit
tus eſſet

Baptis-
uero a deo

196 Non
rur, sed sol-
pus sub pro-
uero, fides,
solo deo inſ-
197 Por-
aliena, hoc
rationis sit

Baptis-
sunt muti a
nus capaces

198 Bapti-
uulos, muto-
thodoxis qu-
tes non min-
adultos, pro-
199 Sunt
egerint plar-
citiūm atq;
usu carent, u-
quarum exe-
runt.

200 Porro

ent, siquidem be
nt, q harum so-
mmunis utilitas
pus forsan
DECIMI
tismo
admittitur in eo
tatem mortis &
iatoris, nō dis-
fluida, ab alio,
a tum intentio-
ans efficaciter,
trium fidelium
abluiumur coq;
tixerit signare
& sanguini ut
st, si rite susci-
r, nec forma ec-
cenā peccatis
le causam si-
& cetera sa-
unt, cetera sal-
nt, si uero sunt
Christo, re-

conciliamur deo, abluimur a sorde peccati transfe-
rimur in regnum libertatis filiorum dei, id hacte-
nus ecclesia catholica ex Paulo & sacris literis sa-
tis didicit antequam Franciscus Lam. orbi cogni-
tus esset

FRAN.

Baptismi signum ab hominibus traditur, fides
uero a deo.

NICO:

196 Non quodlibet signum ab hominibus tradi-
tur, sed solum extrinsecus ministerium, quo cor-
pus sub prolatione debitæ formæ tingitur, gratia
uero, fides, characterq; qui signum est indelibile a
solo deo infunditur.

197 Porro proderit & baptisati paruulo fides
aliena, hoc est ecclesiæ, ut adulto propria, si cōpos-
rationis sit consentiatq;

FRAN. LAMB.

Baptisandi sunt fidelium paruuli & q inter eos
sunt muti aut rationis expertes, non enim sunt mi-
nus capaces, spiritus Christi q̄ adulti.

NICO.

198 Baptisandos esse fidelium & infidelium par-
uulos, mutos, ac rationis expertes, nemo est ex or-
thodoxis qui ambigat, at infantes & rationis exp-
tes non minus spiritus Christi esse capaces, quam
adultos, prorsus inficiamur

199 Sunt enim paruuli uix dum septennium ex-
egerint pleriq; spiritus Christi quantum ad exer-
citiū atinet capaces, interim enim quo rationis
usu carent, uirtutes in baptismo infuse ligatæ sunt,
quarum exercitiū habere poterunt ubi adoleue-
rint.

200 Porro adulti nisi obicem peccati abijciant,

D

inq; sacramentum consentiant, baptismi effectum consequuntur minime.

201. Cæterum quamvis peccatum originale in baptismo prorsus remittatur adeoq; ut non imputetur, fomes tamen ex eodem prognatus, non extinguitur sed infirmatur.

FRAN.

Deniq; res externa est ideoq; non prohibenda, qn potius hoc signo ascribendi sunt filijs ecclesiæ & illis a deo spiritus Christi est petendus, In baptismo non est querend a unctio Chrifti pigmentarij sed spiritus Chrifti.

NICO:

202. Baptismus causa est sine qua non gratia, in quo unctioem pigmentarij non querimus, sed eam quæ, episcoporum consecratõe ad eum usum dedicata est, obseruandæ sunt & cæteræ ceremoniæ iuxta ecclesiæ institutionem & receptissimam consuetudinem, nisi necessitas in baptisando paruo lo aliud exigat.

203. Vitandi sunt igitur ut Canes iuxta Paulum, ut lupi rapaces, fures, ethnici, & publicani iuxta Christum. Lutherani qui ritum ecclesiæ immutantes ac corrumpentes, sine sacro fonte, sine sacro oleo, sine exorcismo, ex currente aqua solum baptisant.

ADVERSVS TIT. XX. PARADOXA
FRAN.

De cultu Dei vero & falso.
Deus sola fide & ijs quæ ex fide sunt colitur & adoratur.

NICOLA.

204. Cultus dei tum internus, qui potissimus est, tum externus, qui necessario exigitur, nõ sola fide,

sed etiam
to etiam
qualia fun

Non po
instituit.

205. No
brandi ritu
colitur, sed
ergo est, q
ecclesia ap
quit Paulu
dicauit.

Nec uu

206. Colit
in ipsum re
do legitima
ri desint, ce
ri, pedibusq
207. Co
remonis, ie
& id genus
sanctissimi

Ergo fals
que dei uer

sed etiam charitate quæ fidem excellit, constat por-
to etiamnum spe operibusq; bonis, in deum relatis
qualia sunt psallere, orare, ieiunare, & id genus alia

F. LAMB.

Non potest cultus dei ex fide esse, quod ille non
instituit.

NICO.

205 Non igitur est cultus dei uulgaris ille case-
brandi ritus, sed merum figmentum quo deus non
colitur, sed coli præsensq; esse fingitur, hypocrisis
ergo est, quam neq; deus instituit, neq; catholica
ecclesia approbavit, audiat ecclesia & iudicet, in-
quit Paulus, sed hunc cultum neq; audiuit neq; iu-
dicauit.

FRA.

Nec uult deus nostro instituto sed suo coli

NICO.

206 Colitur quidem deus nostro instituto, modo
in ipsum referatur, ipsique feramus acceptum, mo-
do legitima adsit auctoritas, quæ cum missæ uulga-
ri desint, certum est in ea deum non coli, sed de rite
ri, pedibusque conculcari

207 Colitur uero sanctis ecclesiæ catholicæ cæ-
remoniis, ieiunio, uigiliis, orationibus, psalmodia,
& id genus aliis (quas instituit ecclesia Catholica)
sanctissimis obseruantis.

FRAN,

Ergo falsus dei cultus est, quem antichristi abs-
que dei uerbo excogitarunt.

NICO.

D 2

ptissimi effectum

n originale in ba
ut non impute-
atus, non extin-

prohibenda, qn
ijs ecclesiæ & il
us, In baptismo
tis pigmentarij

a non gratiæ, in
querimus, sed
e ad eum uultum
eteræ cæremo-
receptissimam
ptisando paruu

iuxta Paulum,
publicani iuxta
eclesiæ immutan
te, sine sacro o-
na solum bap-
ti-

PARADOXA

alfo.
unt colitur & a-

potissimus est,
ur, nō sola fide,

208 Falsus ergo cultus est, quem eunq; Lutherani instituunt, quum uerum dei uerbum non habeant, neq; se ad uniuersalis ecclesiae catholicae regulas dirigant, ueri igitur antichristi sunt precursores in hypocrisis, loquentes mendacia, pellicientesq; animas.

209 Verum uero cultum haecenus instituire patres ecclesiae catholicae, imitantes Mosen, Dauidem, prophetas, deniq; & Paulum organum dei electum, qui multa instituit de psallendo, de episcoporum designatione, & id genus alijs, quae euangelio scripto non continentur

FRAN,

Vere deum colit, qui de deo iuxta eloquia sua in omni bonitate ac perfectione sentit atq; ex ea fide ipsum precatur, laudat, confitetur. Alioqui frustra colitur imo non dei cultus est, &c.

NICO.

210 Vere igitur deum colit ecclesia catholica, (quam tu papisticam uocas, impiam & antichristianam) quum de deo in omni bonitate iuxta eloquia sua sentiat, idq; fateatur cultu & interiore & exteriori, quod omnibus etiam Thurcis est exploratum.

211 Non autem uere colunt deum Lutherani, qd de deo non in omni bonitate sentiunt, sed iniquitatem illi tribuunt, dum negantes libe. arbitrium deum autorem peccati faciunt, frustra igitur existimant se deum colere, quem tantis blasphemijs afficiunt. At nos ingenue fateamur liberum arbitrium esse ex quo perditio nostra, ex quo & meritatio, si gratia adit, ut principium mouens.

ADVER

Solut

Deus
gratiam
um. Ego
aut auxili

212 Deus
nouit ecc
pe qui ig
propaga

213 At
omnis bo
triamnun
tione amo
illustrior

214 Sic
super De
uos omne
tatem sua

beratione
die exper

215 Pro
teriusque
ri ut salu
tia infund

alter pro a
mam grat
actis Apo

ADVERSVS TIT. XXI. PARADOXA
FRAN.

Solum deum inuocandum, per unum ad-
uocatum Christum.

Deus est omnis boni fons & principium, ipse
gratiam & gloriam tribuit & in eo solo est auxili-
um. Ergo nullus præter eum pro gratia & gloria,
aut auxilio est inuocandus.

NICO.

212. Deum omnis bonitatis esse fontem hæcenus
nouit ecclesia catholica, te doctore non indiget, q̄
pe qui ignores diuinæ bonitatis energiam, uim &
propagationem.

213. At uero nos Christiani ita deum confitemur
omnis bonitatis, & principium & auctorem, ut e-
tiamnum sese in alios, ac per alios qui sibi cogni-
tione amoreq; coniuictissimi sunt, transfundat, ut
illustrior eius potētia bonitasq; reddatur.

214. Sic per Moſen, Sic per Aaron ac prophetas
super Deiparam uirginem, perq; apostolos ac di-
uos omnes ordine quodam congruentissimo boni-
tatem suam in nos transfudit, auxilium præstitit, li-
berationem a malis contulit, id quod etiamnum ho-
die experimur.

215. Proinde cum, alter alterius ope indigeat, al-
teriusque onus ferre iubeatur, proque altero præca-
ri ut salutem assequatur, ut noxa condonetur, gra-
tia infundatur, consequens erit, & nos citro ultroq;
alter pro altero orare posse, impetrare etiam pri-
mam gratiam. Idque satis ex Ioanne, ex Paulo, ex
actis Apostolicis indicatur.

D §

216 Sic pro Israelitici populi transgressione, pro amicis Iob Itidem uir sanctissimus, sic Hieremias, Sic & Daniel, pro hominum erratis, orare non semel, & diuinum rsum propitium habuere, sic, quocq; pro lapidantibus Stephanus, pro Cornelio Petrus, pro Petro ecclesia, pro Paulo Rhom. Chorrinth. & alia ecclesia orauere & auxilium gratiaq; impetrare meruere.

FRAN.

Nullus præter eum pro gratia & gloria aut auxilio est inuocandus.

NICO.

217 Loqueris ex te, & mendacium dicis, arguente & conuincente te apostolo Iacobó, dum inquit, Orate pro inuicem ut saluremini, & Paulus, orate ut liberer ab infidelibus, alter enim alterius onera portare, iubemur ab eodem.

218 Porro tametsi gratia & gloria deus sit creator. Iesus Christus mediator, sunt tamen & sancti citra dei iniuriã, id a deo adepti, uti & nobis hæc eadem impetrare possint, itaque intercessores eos esse constanter asserimus, idque per Christum, cui inseparabiliter coniuncti sunt ac connexi.

FRA.

Orandi igitur non sunt sancti qui dormiunt profus, sed is qui eos sanctificauit.

NICO.

219 Cum sancti corpore exuti, sint in Christo, ac eius corporis quod est ecclesia membra, nostraque salutem optent ac uelint, pro nobis sint solliciti, oportet, ne uideantur a capite, ab ecclesia, a cha-

ritate exc
220 C
Christo, o
malis, salu
Iacobus p

Necq; m
hoc solius

221 San
Christu m
esse, & fue
non minus
intercedun
bant tum
ritis in no
quas uniu
gesta sunt
deo patri d
222 Qui
cedendi pr
mum pro
Deo non e
in iure bo
probet etiã
interceden
cis, scio ne
Lutheri co
um eorum
breui se ui
affecti sur

ritate excidisse :

220 Orandi igitur sunt sancti qui dormiunt in Christo, orationibusque excitandi, ut liberemur a malis, salute mque consequamur, id quod Paulus et Iacobus præcipiunt.

F. L A M B.

Nec mediatores & aduocati esse possunt, quod hoc solius christi sit.

N I C O.

221 Sancti quoque qui dormiunt in christo, per Christum mediatores, id est intercessores & possunt esse, & fuerunt in uita, idque sine iniuria Christi, non minus, atque dum uiui citro ultroque pro se intercedunt, [¶] Omnia autem per Christum: id probant tum sacræ literæ (quicquid in quiescentes petieritis in nomine meo) tum solennes ecclesiæ preces, quas uniuersas (tametsi in sanctorum honorem cõgestæ sunt) Per Christum tamen dominum nostrum deo patri offerimus orthodoxi.

222 Quisquis igitur sanctis qui dormiunt, intercedendi pro nobis facultatem auferre molitur, primum probet eos in Christo non esse, probet eos Deo non esse adsimiles, neque facie ad faciem, ac in iure uideo quæ uoluntarie relucet, deinde probet etiam facultatem eis quam in uita habuere intercedendi esse ablatam. Id & si te ruperis Franciscus, scio non facies, etiamsi adiunxeris uniuersam Lutheri cohortem, Altissimum enim posuit refugium eorum altissimus, te hostem non metuunt imo breui se uindicabunt, de blasphemis, quibus per te affecti sunt,

225 Profunde iustissime, ac graphice te depinxit
Ioannes in Apocalypsi sua, ubi te asserit bestiam
esse cornutam, pardali, urso, leonique ad similem,
cuius in ore nomina blasphemiarum erant, & datum
est illi bellum facere cum sanctis & uincere eos, ui-
cisti quidem quosdam, sanctos dei homines, tuis
letiferis dogmatibus, at non uinces eos, quorum ta-
bernaculum deus in tuto collocauit.

FRAN.

Denique mortui sunt a quibus nihil est querendum
deo prohibente, magis autem orandum ut bene ui-
uamus & cum illis quandoque simus.

NICOLA.

224 Non prohibet deus eos: qui in se dormiunt
inuocandos, alioqui intercedendi illis officium in
uita non contulisset, damnat autem magis eorum su-
perstitionem qui per demonum imposturas mor-
tuorum abutebantur responsis, id quod nulli ortho-
doxi fecere, nisi forsitan Lutherani, qui maiore bo-
tu, post conciones clamitare solent, ut uel Deus
excitetur a somno, uel superioribus annis occisos
miseros exuscitet rusticos, ad condemnandam im-
pium eorum doctrinam.

FRAN

Quod autem uiuentes pro inuicem orare & se
mutuo iuuare debent iussio est domini qui fidem
& charitatem uult hac ratione exerceri, quo exer-
cicio sancti dormientes haudquaquam egent:

NICO.

225 Q
beant,
qua deo
cente no
solliciti,
terna tab
defecerit
226 Q
adepti su
mus tam
mus, qui
227 M
ctos corp
eorum se
id falsum
In inferno
erunt igit
nullibi.
AD VE

De f

Fide no
& uere fi
etiam legi

228 Fide
sola, qua d
ad iustifica
& liberi an
lum fidim
229 Est p
est & open
turque fide

aphice te depinxit
te afferit bestiam
nique ad similem,
erant, & datum
& uincere eos, ut
dei homines, tuis
es eos, quorum ta
uit

hil est quærendū
ndum ut bene ui-
us.

ni in se dormiunt
illis officium in
magis eorum sit
mposituras mor-
quod nulli ortho-
qui maiore boa
nt, ut uel Deus
is annis occisos
lemnamdam im

em orare & se
nini qui fidem
ceri, quo exer-
gent:

225 Quamuis defuncti fidei exercitium non ha-
beant, habent tamen charitatis quæ non excidit,
qua deo sunt coniuncti, quæ uel excitante & exer-
cente nostram salutem cupiunt, pro nobisque sunt
soliciti, qui in uia sumus, ut & nos assequamur æ-
terna tabernacula, dicente scriptura. Cum enim
defeceritis recipient uos in æterna tabernacula.

226 Quamuis igitur sancti qui gloriam animæ
adepti sunt, nostra ope indigeant minime, indige-
mus tamen nos ipsorum, qui in miseris fluctua-
mus, qui necdum eorum gloriæ participes sumus.

227 Mentuntur igitur Lutherani negantes san-
ctos corporibus exutos in gloria esse æterna, quod
eorum sententia, nullum sit purgatorium (quæuis
id falsum sit) quare uel in cælo uel in inferno erunt,
In inferno esse nequeunt, qui in Christo mortui sunt
erunt igitur in cælo, uelint, nolint, non enim sunt
nullibi.

ADVERSVS TITV. XXII. PARA.
DO. F. LAM.

De fide & iustitia, deque fructibus ac li-
bertate fidelium.

Fide non historica sola, sed qua DEO credimus
& uere fidimus iustificamur non ullis operibus,
etiam legis dei.

NICO.

228 Fides etsi fundamentum sit salutis, ipsa tamē
sola, qua deo solum fidimus, non iustificamur quæ
ad iustificandum impium, & deus autor, & gratia
& liberi arbitrii assensus (quæ omnia fidei qua so-
lum fidimus deo) condistinguuntur, requiratur.

229 Est proinde iustitia quædam fidei, incians,
est & operum iustitia, qua consumatur, perfici-
turque fides ipsa, etiam ad salutem æternam neces-

D

S

faria. Videtis, inquit Iacobus, quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Et Ioannes: qui iustus est iustificetur, ait, adhuc
230 Fit igitur quædam iustificatio operibus ipsis, quippe ea qua fides perficitur.

F. LAMB.

Minus ergo operibus a nobis excogitatis quantumlibet speciosa uideantur.

NICOL.

231 Iustificamur operum iustitia consummate, dummodo ex charitate exordiantur, quamuis a nobis excogitentur, ut sunt ieiunia, præculæ, vigiliae, & id genus alia: Date, inquit Christus, elemosinam & omnia munda erunt, dimittite & dimittentur uobis.

F. LAMB.

Fides nunquam est inefficax, sed facit ut sponte lex dei seruetur.

NICO.

232 Aliqua fides quæ dei donum quoque existit est inefficax. Fides enim sine operibus mortua est & sunt qui ore confitentur DEVM, factis uero negant.

233 Charitas uera nunquam est inefficax, quod hæc sit plenitudo legis, in qua tota LEX pendet & propheta, quæ omnia sperat, omnia credit, omnia operatur, sine qua FIDES nihil esse dicitur a PAVLO, in qua omnia Dei mandata instaurantur.

234 Est igitur charitas, quæ fidei dono distinguitur inefficax nunquam, sed pro loco & tempore, si rax est operum, facitque ut sponte lex dei, constitutionesque pontificum seruentur.

F. LAMB.

Frustrum
ra ex fidei.

235 Pau
tem esse, n
spiritus, o
que præci

Liberum
ut libere d

236 Scio
cam erudi
gratiam, o
spem, ope
stras pone
commodi

237 Lib
aterni pat
num est, t
Christus e
la, ipse en
stituit, inq
stulie.

238 Lib
opera, qu
sed conspu
tatem præ
ueramque
tunt.

Non pro
dientia qu
scimur.

Fructus fidei ac iustitiæ, quæ est ex ea, sunt opera ex fide.

NICOLAVS

235 Paulus inquit fidem per dilectionem operantem esse, non e contra, tribuenda sunt igitur fructus spiritus, operaque iustitiæ, dilectioni effectrici, idque præcipuo, licet non solæ.

F. LAMB.

Liberum facit fides ab omnibus præpedientibus ut libere deo & proximo inseruiamus.

NICO.

236 Scio atque satis intelligo te iuxta Babyloniam eruditionem tuam, omnia cõfundere, deum, gratiam, quæ animæ decor est, fidem, dilectionem, spem, opera, ob id aptiores cogimur, præterq; nostras ponere propositiones, quo etiã qui talpei sunt commodius intelligant.

237 Liberum ergo facit deus, & Iesus Christus æterni patris filius, proinde & charitas, quæ dei donum est, ut DEO proximoq; libere inseruiamus, Christus enim libertatis assertor est, non fides sola, ipse enim non FIDES libertatem nobis restituit, inq; regnum suum a diaboli tyrannide transtulit.

238 Libertatem uero probant, atque ostendunt opera, quæ cum LV THERANI non habeant, sed conspurcati sint omnibus uitijs, maliciæ libertatem prætexunt, ut animas alliciant, inescant, in ueramque seruitutem consiciant, qua & ipsi seruiunt.

FRAN.

Non proinde liberi sumus a magistratuum obedientia quin potius illis magis DE I uerbo subscribimus.

nam ex operi-
de tantum. Et
ait, achuc
operibus ipsi,

cogitatis quan

consummate,
quamuis a no-
æcular, uigilia,
stus, elemosy-
ttite & dimitte

facit ut sponte

quoque existit
bus mortua est
M, factis uero

efficax, quod
LEX pendet
omnia credit, o-
ihil esse dicitur
mandata instau-

donno distingui
& tempore se
x dei, constitut-

NICOLAVS

239 Multo minus liberi sumus ab Episcoporum sacrorumq; Conciliorum decretis, quin potius magis illis, atque magistratibus sæculi uerbo dei subijcitur, quod, ex ligandi soluendique potestate definita sint, & legata, uel soluta, quæ contemni non debent, dicente Christo, si ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, Item qui uos spernit, me spernit.

FRAN.

Permittenda sunt fidei opera externa libera, ut ieiunia, cibi, uestes.

NICO.

240 Non ita loquuntur fideles apostoli Christi, in senatusconsultu apostolico, dum Antiochia, Syria, & Sicilia scribunt, necessarium esse ut ab cibis abstineant a suffocato & sanguine, proinde & nonnulla decernit, quæ præcipit obseruari externa opera Paulus ad Corinth. Timothe: ac Titum, & alios scribens: Tenete, inquit, & seruate traditiones meas.

241 Proinde externa opera, quamuis ex decreto statutoque fieri debeant, aut ut fiant præcepta sint, ea tamen, spiritus qui in Christo uere liber est, promptissime liberrimeque exequitur, tametsi carni ardua uideantur, quæ semper aduersus legem murmurant.

F. LAMB.

Nimirum fieri non potest ut fidelis hac libertate abutatur,

NICO.

242 Libertas fidei, ita homini contingit per Christum, ut ea abuti, atque ab ea descisci fidei, dum uisus est sit possibile, nihilo tamen minus fidei de-

no perman

Proinde d

243 Infir
am ipsorum
textu, adeo
stigmium in
spexeris, q
enim a sese
nis potesta

244 Nec
quæ fidei, n
tur Luther

ADVE

PA

Ecclesia
uno DEO
non sunt d

245 Sec
tatem, han
rant, scind
introduc

246 Spi
is ecclesia
ctorem ac
qua sola a
clesia unit

247 Sp
crofantis
& adflau
annunt fu

no permanente.

F. LAMB.

Proinde qui ea abutitur infidelis est.

NICO.

243 Infideles igitur Lutherani omnes qui in suam ipsorum perniciem libertatis euangelicæ prætextu, adeo in flagitia quæque corruunt: ut uix ue stigium in eis deprehendas, si intus & in cute inspexeris, quo uera Christi libertas reluceat, dum enim a sese pontificum decreta excutiunt, in dæmonis potestatem se præcipitant.

244 Neq; modo in ijs quæ moræ sunt, sed etiam quæ fidei, miseræ, impiæq; fidei libertate abutuntur Lutherani.

ADVERSUS TITVL. XXIII.

PARADOXA. FRAN. L.

De sancta Monastice.

Ecclesia dei sectas nescit, q; unita sit, uno spiritu uno DEO, uno mediatore, uno uerbo. Ergo sectæ non sunt de ecclesia sed ab ea alienissimæ

NICO.

245 Sectarij igitur sunt Lutherani, qui hanc unitatem, hanc ue inconfutilem domini tunicam lacerant, scindunt, sectasque perditionis iuxta Petrum introducunt.

246 Spiritum quoque dei habere nequeunt, quod is ecclesiæ uniuersali promissus sit in pignus in doctorem ac moderatorem, cui & exhibitus est, in qua sola ad finem usq; sæculi permanet, at ij ab ecclesia uniuersali descuerunt.

247 Spiritum dei habere nequeunt, quod is sacrosanctis præsideat cõci. patres dirigat pios, quos & adflauit, atque impleuit, at hæc uniuersa contemnunt subsannantque Lutherani.

248 Spiritum dei habere non possunt, a quo ducantur, quod is unus ecclesie doctor sit, quod uerax sit modestus, benignus, at ij sub septenium nati, immodestissimi sunt mendaces, ac pleni omni dolo. Id quod Franci. Lamberti Hombergiae satis probauit.

249 Vnum Deum, unumque mediatorem non habent, Cuius ipsi sacrosanctum Missae sacrificium, in quo uerus est deus & homo Iesus Christus dei & hominum mediator, infinitis blasphemis afficiunt, lacerant, incessunt, cuius & potentiam negant in sanctis, quem & autorem omnis impietatis faciunt, dum negant LIBERVM ARBIT. hominis, ex quo perditio nostra, non ex deo optimo, maximo.

250 Verbum unum DEI non habent, qui a communi orthodoxae Ecclesiae sensu recedunt, suis obnisi adiuuentis, nugis, somnijs, sycophantijs, scripturas uero sanctas torquent, corrumpunt, ad sua dogmata impia stabilienda utcunq; possunt.

251 Ecclesiae DEI ueros euangelistas dignoscimus ex fructibus bonis, promissionisque signo iubente, praecipiente, ac promittente CHRISTO, Ex eorum fructibus cognoscetis eos, & item signa eos qui in me credunt, & caetera. Ita agnouimus apostolos CHRISTI, martyres constantes, Pontifices, patresque illustres, Confessores, Virginesque sacras, qui Ecclesiae uniuersalis & papisticae, columnae fuerunt, membra, & alumni.

252 Verum eiusmodi fructus signumque promissionis necdum in LV THERANIS agnouimus ullis, neque etiam ullos coluit ECCLESIA martyres, qui ex eorum Ecclesia occisi sint,

iuxta CH
ecclesiam I
ac perditiss
253 Proin
sacramenta
gratiae orga
eunque ea
uertunt, co
clesia DE
deo ut uix
grum nobi
nant, Ord
firmatione
experunt, S
tulare non
est, & cri
254 Ad
LV TH
bus, nequ
went.

Et Mo
non pertin
fia apostat

255 Et
cus Lamb
possunt, q
negent op
quod ab u
uerint, q
Quinti a

secundum quoque dicitur
t, quod ue-
tēnium na-
pleni omni
ergia satis
torem non
e sacrifici-
s Christus
phe mijs af-
entiam ne-
is impieca-
ARBIT.
x deo opti-

secundum CHRISTI doctrinam, igitur nec ad unam
ecclesiam Dei pertinent, sed ab ea sunt alienissimi
ac perditissimi scismatici.
253 Proinde cum unius ECCLESIAE Dei
sacramenta ab omnibus ceu sacratissima diuinæ
gratiæ organa summo in honore sint habita, qui-
cunque ea ipsa quantum ad rem ipsam attinet, in-
uertunt, corrumpunt, uel negant, scismatici ab Ec-
clesia DEI sunt. Id uero Lutherani faciunt, a-
deo ut uix BAPTISMVM sanum & inte-
grum nobis reliquerint, Eucharistiam contami-
nant, Ordinationes Pontificum subsannant, Con-
firmationem rident, Vnctionem extremam non
expetunt, Satisfactionem, Confessionemque auri-
cularē nō seruant, Matrimonium promiscuum
est, & cripticum apud eos commercium.

254 Ad Ecclesiam DEI igitur non pertinent
LUTHERANI uniuersi cum suis complici-
bus, neque qui hos tutantur, defendunt, promo-
uent.

F. LAMB.

Et Monachismus ad ECCLESIAM dei
non pertinet. Et quisquis ipsum admittit ab eccle-
sia apostatat

NICO.

255 Et Lutherani (quorum e numero Francis-
cus Lamberti est) ad Ecclesiam dei pertinere non
possunt, quod unum DEVM in sacrificio altaris
negent operari per Christum, perque ministrum,
quod ab uno PONTIFICE summo descie-
uerint, quod unius Imperatoris KAROLI
Quinti a dicta contemnant, neque obseruent,

Et quisquis eos admittit, ab ecclesia dei apostata
deumq; ecclesie sponsum contemnit.

256 Lutherani ad ecclesiam dei pertinere nō pos-
sunt, neq; uerum dei uerbum habere, quod aduer-
sus ecclesiam dei sua dogmata stabilire moliantur
quodque citro utroq; a seip[s]is dissentiant, sibi que
ipsis aduersantur & ex diametro pugnant, Id cog-
nosceret esse uerum quisquis Lutheri, Oecolampa-
dij, Zuinglij, Carolstadij, Ionæ, Pomerani, Melan-
chtonis legit scripta, modo omne regnum in se di-
uisum desolabitur.

257 Eiusmodi monstra sibiip[s]is contradicentia,
etiannum hisce in paradoxis Francisc. & alijs in
commentis diligens lector comperies, ad quæ nos
data opera dissimulamus.

258 Porro manachismus, qui unam ecclesiam dei
agnoscit, unoque uerbo sub uno Pontifice summo
pascitur, unis ecclesiasticis sacramentis uegetatur
ad ecclesiam dei pertinere necesse est.

F. LAMB.

Ad eam enim pertinere nequit qui abiecto puro
DEI uerbo uult hominum traditionibus regi, &
uiuere.

NICO.

259 Non abijcit Monastice purum DEI uer-
bum, sed eo stabilitur, fundatur, pascitur, regitur.

260 Regitur & pijs constitutionibus hominum,
non secus q̄ in primitiua ecclesia, Corinthij An-
thiocheni. & omnes in uniuersum fideles traditioni-
bus nonnullis recti sunt, quæ ex euangelio tamen
emanant, fluuntq; diuersæ pro uarietate tempore
iuxta personarum, hominumq; qualitatem, quæ sub
inde temperari per Maiores possunt.

F. LAMB.

Monach
quæ antu

261 Mo
sunt chari
nunciet, r
ficationi u
do, moner
ra charita

Mon
pharisaic

262 Mo
aut phari
sint cum
plando, q
niciosa, u
tinet ex s
uita, quæ
tamen qu
perditiss

Vora
licita & i

263 Lu
oque illic
canda, qu
culam ni
lienare, N

Monast
nis eloqui

Monachismus est contra charitatem q̄ faciat, ut
quæ rantur quæ sua sunt non quæ aliorum.

NICO.

261 Monachismus est qui maxime quærit quæ
sunt charitatis, quod, ob solum deum omnibus re-
nunciet, rebus, carne, animo, proximorumq; ædi-
ficationi utilitati, ac commodis inseruiat, instru-
endo, monendo, consolando, iuuandoque, & alia ope-
ra charitatis exercendo.

F. LAMB.

Monachismus est pernicioſa, ocioſa, & mera
phariſaica uita.

NICO.

262 Monachismus, neq; ocioſa, neq; pernicioſa,
aut phariſaica uita eſſe poteſt, quod negotioſiſſimi
ſint cum docendo, tum laborando, tum contem-
plando, qui eum profeſſi ſunt, atq; ob id neq; per-
nicioſa, ut quæ multis proſit, nulli obſit, q̄tum at-
tinet ex ſeſe, Proinde neque phariſaica eſſe poteſt
uita, quæ Chriſti uitam, ueritatemq; ſequitur, nolo
tamen quis exiſtimet me quorundam monachorū
perditiffimos excuſare mores, deſidiamq;.

F. L.

Vota monaſtices ſunt execrabilia ideoque il-
licita & irritanda.

NICOLAUS.

263 Lutheranoꝝ dogmata ſunt execrabilia, ideo-
que illicita, falſa, impia, blaſphema, & eradi-
canda, quibus Lutherani inefſcare miſeram plebe-
culam nituntur, adeoq; a uera Chriſti religione a-
lienare, Non autem ſic monaſtices fundamenta.

F. LAMBER.,

Monaſtice non habet pro ſe unum ſora ex diui-
nis eloquijs,

E

NICOLAVS.

264 FRANCISCI LAMBERTI lar
uati monachi, execrabilis doctrina ne iota quidem
habet pro se unum, quo possit suam hæresim stabi
lire quamuis pro se plaustra conuiciorum, Chi
liadesq; blasphemiarum, Hombergiæ attulerit &
præterea nihil.

265 Monastices uero non modo Iota unum sed
etiamnum scripturam totam, omnia Concilia, to
tam ecclesiam, scripta, factaque patrum pro se ha
bet, id nisi coram iudicibus competentibus legiti
ma autoritate designatis ostēdero palam obire o
mne uitæ periculum non detrectabo.

F. LAMB.

Monastice est contra libertatem Christianam,
de qua, 1. Cor. 7. Empti enim estis pretio magno,
nolite fieri serui hominum.

266 Si qui empti sunt, non debent fieri serui ho
minum, ut quid subiecisti omnem animam Magi
stratibus, ut quid & ipse tu coniecisti te in miserā
scorti seruitutem, sed O stupidum interpretum ge
nus, qui sacras literas adeo torquent.

267 Proinde monastice euangelij libertatē ma
xime promouet hocq; reddit expeditiores eos qui
hanc professi, uti deo adhæreant, uti cogitent quæ
Domini sunt, quomodo placeant uni & summo
DEO, uti sine negotio, Euangelio, DEO, pro
ximoque interuiant. Nulli id melius q̄ qui hanc
uere obseruant, agnoscere possunt. Porro Luthera
ni, malunt, ut Onagri carnis libertati obsequi fugi
entes, omnia quæ optima, quæ iusta sunt.

268 Cæterum nec uspiā Paulus monasticen dam
nat, quin huius fundamenta iacit, uotorumq; trās

gressores
dum tibi
bere, qu
impuden
cium hab
bigimus.

Obed
uouent su
petari &

269 Ab
datijs tui
uerbo D
testatur
ro reddet
270 M
siastique
quadrant
fores per
bi certo f
ris ac lace

Mendi

271 Er
CHRI
citas, Ch
cauit alie
& mendi
gimus.
272 Pr
berri lar

gressores notat. Id si improbare uolueris, probandum tibi principio erit, te PAVL I spiritum habere, quem nos quidem tibi audimus te arrogare impudentius, quum tamen huius uel nullum indicium habeas, de scripturis em Pauli nos nihil ambigimus, sed de spiritu tuo.

F. LAMB.

Obedientia nanque, pauperies ac castitas, quæ uouent sunt contraria Christianæ obedientiæ, paupertati & castitati.

NICO.

269 Ab exordio ad finem usque pergis, solis mē datijs tui capitis somnia stabilire contendens, sine uerbo DEI, id quod Hombergianus HASSIÆ testatur Conuentus, qui ueritati testimonium spero reddet.

270 Monastices uota, tum M O S I, Ecclesiastique, tum CHRIS TO, tum PAVL O quadrant, usque adeo, uti horum etiam transgressores perpetuæ damnationi subijciant, id quum tibi certo futurum est ob id adeo monasticeen execraris ac laceras,

FRANC.

Mendicitas eorum est rapacitas.

NICOL.

271 En mendicitas eorum est rapacitas, erit & CHRIS TI & Apostolorum mendicitas, rapacitas, Christus enim non semel hospitium mendicauit alienum, imo propter nos factus est egenus, & mendicus uti ex PAVL O, Psalmique legimus.

272 Proinde mendicitas FRANCISCI Lamberti laruati monachi uera fuit rapacitas, qua

ERTI lar
ota quidem
eresim stabi
um, Chi-
attulerit &

a unum sed
Concilia, to
m pro se ha
tibus legiti
m obire o-

ristianam,
io magno,

i serui ho-
nam Magi
in miserā
oretum ge

rtatē ma-
es eos qui
it ent quæ
& summo
O, pro-
qui hanc
Luthera
qui fugi-

icendam
mq; trās

mendaciter superioribus annis, in hypocrisi, ac apostasia, quorundam Colonienſi. exhaustit, ac extorſit pecuniam, aſſerens ſe mulo, libris, ueſtibusque ſpoliatum, ut eo commodius pecuniam coaceruaret miſer.

275 Porro ſtipendium quod illi datur, pro falſæ doctrinæ enarratione, nunquam tuto retinere poteſt, multoque conſultius pauperibus, pupillis, & orphanis, quorum eſt proprium, dandum eſſet, & ipſe a ſacris literis arcendus.

F. LAMBERTI MINORITA aduerſus ſeipſum

Mendicitas minoritarum eſt etiam contra eorum regulam, quum tum ſolum liceat eis mendicare cum ex labore manuum nihil reperiunt
NICOLAVS

274 Mendax mendacia profert FRANCISCVS Lamberti minorita aduerſus ſeipſum, pro inde oſtendit ſe regulam quam profeſſus eſt numquã niſi obiter uidiſſe, ut interim ſileam perlegiſſe, Conuincerent quoque hoc laici minoritæ, qui ex regula triplicem uiuendi modum præſcriptum eſſe ſciunt, Nempe ex ijs quæ mendicantur, exemplo CHRISTI, APOSTOLORVMQUE humiliter, ex ijs quæ offeruntur liberaliter, ex ijs quæ ex labore manuum conquiruntur fideliter.

275 Deinde neque ex Euangelio CHRISTI, neque ex regula, e fonte Euangelij ſcaturiente, Cogendi ſunt minoritæ omnes ad manuum laborem ſed ij ſoli qui ob labores recepti ſunt, Cæteri uero CLERICI ſacris altaribus, ſacrisque literis incumbere debent, porro & altiffimæ rerum conſiderationi,

Coguntur
contra con
agere ad in

276 Null
cant, cogu
entiam con
de neq; in
ulli damna
Homberg
coli, quor
lam abiect
que, ac om
bertas tua

277 Pr
ius, q̄ apo
cet turpit
obtrectat
ſcientia te

278 Co
ti, quo cõ
nis eſt inu
ſexcentis
ſum, hæc
num, ind
ſi non pro
tum uic
ris obire

Poffide
dei uerb

279 F

F. LAMB.

Coguntur passim miseri negare Dei uerbum & contra conscientiam sacrificare & alia impiissima agere ad imperium principum pharisaorum

NICOLA.

276 Nulli apud minoritas, quos obseruantes uocant, coguntur negare dei uerbum contra conscientiam consecrare, uel alia impiissima agere, proinde neq; in capitulis generalibus uel provincialibus ulli damnantur (ut falso calumniatus est eos Fran. Hombergiæ) magis q; improbi, pertinaces, ac discoli, quorum e numero Fractiscus est: hinc cucullam abiicit miser, peiurus, fidefragus, hæreticusque, ac omnium uitiorum seruus factus est, En libertas tua qua polles,

277 Præterea nulli de monastice loquuntur peius, q; apostata ex sese metientes alios, uti uidelicet turpitudinem suam proborum & innocentum obreccatione occultent, id quod Fran. Lamb. conscientia testatur, etsi ore neget.

278 Commentum eiusdem Francisci Lamberti, quo cõraminauit minoritarum regulam, dæmonis est inuentum, pugnatque aduersus dei uerbum sexcentis in locis ex diametro, adeoq; impium, falsum, hæreticissimum, & ab ortho do x o sensu alienum, indignumq; cui uir probus respondeat. Id si non probauero coram competētibus iudicibus, tum uictus iacebo, paratusq; ero omnem corporis obire pœnam.

F. LAMBE.

Possidentium thesaurizatio est ea quæ maxime dei uerbo est interdicta.

NICOLAVS.

279 Possidentium thesaurizatio mō dolo, frau-

E §

crisi, ac a-
it, ac extor
estibusque
n coacerua

r, pro falsæ
etinare po-
upillis, &
m esset, &

ITA

contra co-
eis mendi-
erunt

N CIS-
ipsum, pro
s est num-
perlegisse,
ta, qui ex
scriptum ef-
tur, exem-
VMQVE
liter, ex ijs
fideliter.

RISTI,
riente, Co
m laborem
æteri uero
e literis in-
erum con-

de, iniustitiarū careat, est ea quæ maxime Dei verbo, evangelioque quadrat, modo etiamnum DEI regnum primo omnium quæratur, & hospitalitatis ratio habeatur, & thezauri in usus pauperum dispensentur. Aurum enim habet ecclesia non ut seruet, sed ut dispense.

280 Nolo quis existimet me excusare avaritiam eorum, qui nocte dieque pro acquisitione honorū temporalium per phas perque nephas anhelant, qui innumeras pensiones, itemq; præbendas, præposituras, decanatus, & id genus alia coaceruant, retinent, occupant. Ipsi DEO reddituri sunt rationem de uillicatione, deque mammona iniquitatis cum parto, tum retento, tum distributo

281 Proinde multorum tamen possidentium qui uidelicet diuitijs imperitant, inque alios distribunt, plus multo prodest rei publicæ christianæ thesaurizatio, q̄ multorum principum, Magistratumque thesauri omnes, quod facile probabunt inopes nonnulli si requirantur, qui horum ope adiuti sunt, & indies adiuuantur.

282 Non debent Principes & magistratus per tyrānidem institvere, pro suo arbitratu Monasteriorum dispensatores, uti nonnullis in locis factum est, necq; etiam monasterij auferre bona, redditus, pensiones, aut sacra uasa, alioq; raptos sunt experienturq; cum Balthafaro celerem perditionē & diuisionem regni.

283 Proinde ex sese monasteriorum incolæ, elegantum primores, tum bonorum dispensatores, uiros uita, eruditione, experientia, moribus, fideq; conspicuos; q̄ unicuiq; iuxta apostolica acta, prout opus est distribuunt.

FRAN.

Referanda sunt igitur uniuersa claustra a magi-
stratibus & ex eis fidelium scholæ erigendæ
NICO.

284 Claudenda sunt igitur uniuersa claustra, non
quidē passim per quoslibet, nec quaslibet ob caus-
sas, sed per eos quorum interest, legitima acceden-
te autoritate.

285 Interest potissimum pontificum ac principū
si monachi iuxta regulam promissam sese non di-
rigant, sed frena licentius petulantiusq; uiuendi sol-
uant. Id quod multis in locis, iſſe nouissimis tem-
poribus pro dolor uisitur, adeo ut seipsos mona-
chi omnibus reddant execrabiles.

F. L A M.

Iuuenes sani & fortes cogendi ad laborem, & ut
qui nesciunt, discant, alioqui non manducent, ha-
benda tamen ratio senum est ut CHARITAS
exigit.

NICO.

286 Tum etiam (si uidelicet claudantur legitima
autoritate monasteria) & iuuenes & senes regulā
professi, sunt cogendi uti deo sua uota reddant, sese
q; clausuræ lubenti animo subdant, alioqui expel-
lendi, habenda tamen est ratio senum, qui strictio-
ris uitæ normam seruare nequeunt.

287 Proinde cogendi sunt omnes apostatæ, & Lu-
therani per principes & magistratus uti ad unitatē
ecclesiæ catholicæ redeant, seseq; regulæ professæ
subdant, ob id enim gerunt gladium, primates sæ-
culi, ut eiusmodi turbatores ac pertinaces nolēt es-
q; coerceant, puniant, & e medio tollant.

288 Porro, si P R I N C I P E S Vniuersita-
tes, scholasque erigere uolunt, id legitima faciant
oportet autoritate, de proprijs suis redditibus, ali-
oqui non SCHOLAE erunt fidelium dicendæ, sed

E 4

ua maxime Dei uer-
odo etiamnum DEI
atur, & hospitalita-
ri in usus pauperum
abet ecclesia non ut

excusare auaritiā
acquisitione honorū
ne nephas anhelant,
q; præbendas, præ-
us alia coaceruant,
reddituri sunt rati-
nammona iniquita-
m distributo
n possidentium qui
que alios distribu-
licæ christianæ the-
oum, Magistratu-
cile probabunt in-
i horum ope adiu

magistratus per
arbitratu Mona-
nullis in locis fa-
auferre bona, red-
lioq; raptores sunt
clerem perditionē

rum incolæ, ell-
m dispensatores,
a, moribus, fideq;
stolica acta, pro

criptica hæreticorum prostibula, quæ prorsus de-
uastanda sunt.

289 Malle ergo debent totius reipublicæ Chri-
stianæ moderatores, se iuxta scripturam canonicā
iuxta sacra pontificum decreta, iuxta communem
ecclesiæ catholicæ sensum, iuxta sanctorum patrum
placita, iuxta imperatorum edicta, iuxta receptis-
simas consuetudines, dirigant, regant, quæ unius lar-
uati monachi, nuper exorti, impium amplecti con-
siliū, impiamque sequi doctrinam.

290 Postremo nihil noui nihilque certæ eruditionis
in medium proferunt Lutherani, sed quæ olim mul-
tis in concilijs damnata sunt, in dubium reuocant, re-
nouant, repetunt, nisi quod se impudentius aduer-
sus iuge sacrificium erigunt, ut interim suas abo-
minationes stabiliant.

291. Cætera enim, quæ inculcant fere omnia,
in sacrosancto Constantien. Concilio sunt dam-
nata aduersus Vviclesum, Huis, & Vvalden. Ru-
themos, & alias hæreticorum pestes, quas iustissi-
me cauendas, præcepit Paulus.

292 Erit igitur fidelibus id præcipue necessa-
rium uti se ceu filios decet ecclesiæ catholicæ non
iuxta hereticorum placita, etiam si fateantur se ue-
rustissimos ex Hebræis græcisque habere codices)
sed ad Conci. sacrorum dirigant sanctiones, inque
una ecclesia perseverent consistantque. Siquidem eccle-
siam catholicam audiendum esse Christus præci-
pit, non scismaticam, non a Christo alienā, nec ma-
gnopere curandum, si hæretici scripturas iactant.
Quandoquidem id peculiare omnibus fuit hæreti-
cis, Ario, Eluidio, Manicheo, Pelagio, Marchione
Basilide, Iouiniano, Vvyclefo, Martino Luthero,
qui impudentia, pertinaciæque omnes superat, qui

non a patre
id eradicant
tes, suam en
næ scriptur
Cyprianus,
narius, Clen
mas, Bonau
tes qui cum
stres, quos
multis sign
illustiores
Ex fructib
ho sequi cur
lienos & sc
salutem qua
rem quando
gant.

non a patre deoq; radicati, ac fundati sunt, atq; ob
id eradicandi, & extinguendi, Sacri uero interpre-
tes, suam eruditionem doctrinamq; ex sacris diui-
næ scripturæ fontibus hauserunt, Hierony. Augu-
Cyprianus, Cyrill. Ioan. Chrysoft. Ambr. Atha-
nadius, Clemens, Ireneus, Alexāder, Halen. Tho-
mas, Bonauentura & reliqui sacratissimi interpre-
tes qui cum uita tum eruditione semper fuisse illu-
stres, quos itidem & deus sua pro magnificentia,
multis signis, prodigijs, & miraculorum portētis,
illustriores reddidit, sequendosque monstrauit.
Ex fructibus inquit cognoscetis eos. Hos ego ma-
lo sequi cum uniuersa ecclesia catholica, quam a-
lienos & scismaticos, qui perniciem nostram non
salutem quærunt, faxit deus opt. ut ad sanam men-
tem quandoque redeant, suumque errorem corri-
gant.

Amen.

E 5

e profus de-

blicæ Chri-
m canonicā
communem
orum patre
xta receptis
p̄ unius lar-
mplecti con

eruditionis
æ olim mul-
reuocāt, re-
tius aduer-
n suas abo-

ere omnia,
sunt dam-
valden. Ru-
tas iustissi-

re necessa-
olica non
ntur se ue-
e codices)
nes, inque
uidē eccle-
cus præci-
ā, nec ma-
s iactitāt,
it hereti-
Iar chione
Luthero,
berat, qui

PROPOSI

TIONES APPENDICES ELVCI

datiuræ præcedentium, quibus Luthera
norum dogmata, apertius euin-
cuntur, confutanturque. .

NICOLAUS

- 293 Christus Deus & HOMO, sacerdotium,
sacrificiumque externum instituit, adeo ut quis-
quis id negauerit, Arrianæ hæreseos impietatem
incurrat necessarium est.
- 294 Idem CHRISTVS non solum sacra-
mentalibus in Eucharistia coexistit speciebus, ut
nonnulli autumant Lutherani, sed substantialiter
conuersio perficitur, post uerborum sacrorum pro-
lationem, cooperante Christo.
- 295 Igitur Franciscus Lamberti negans sacrifi-
cium, sacerdotiumque, post Aaronis sacerdotium
umbraticum externe institutum, Arrianæ sibi hæ-
reseos notam inurit.
- 296 Translato enim sacerdotio, id est, eo sacer-
dotio, quod est secundum ordinem & institutionem
Aaronis, in id quod est secundum ordinem Melchi-
sedech translato, necesse est, & eiusmodi sacerdo-
tij esse ministros ac dispensatores.
- 297 At horum ministrorum est non modo sa-
crificare, quamuis illud ipsum sit dignissimum, sed
etiam euangelium dispensare, enarrare, ac in alios
transferre, ut fidei generatio conseruetur, per euā-
gelium enim nos genuit ecclesia, per Concilia re-

git, desin-
necessaria
298 Hu-
iam prim-
ni exorfa-
perque ap-
tyres, patri-
& concilio
299 Fa-
thodoxæ
cem ædifi-
olim pro-
300 Iden-
errata, sed
misit adfu-
mnem uer-
deputanda
triam hære-
atore nostr-
301 Fidel-
bitque spiri-
bus, se, quo-
lica per seu-
dant spiritu-
subdita pec-
302 Iam q-
ditos esse ha-
Veneri, lux
sequitur nec-
lium, script-
303 Id qu-
nus pericul-
culo discer-
ruptoq; an-

OSI

EL VCI

uthera
uin-

acerdotium,
ideo ut quis
impietatem

olum sacra-
deciebus, ut
obstantialiter
acrorz pro-

rans sacrifi-
acerdotium
ana sibi hæ

t, eo sacer-
stitutionē
Melchi-
li sacerdo-

modo sa-
limum, s3
ac in alios
r, per euā
ncilia re-

git, definitque quæ ad communem utilitatem sunt necessaria.

298 Huius EVANGELII divulgatio, non iam primum a septennio, ut mentiuntur Lutherani exorsa est, sed olim per APOOSTOLOS, perque apostolorum successores, Episcopos, martyres, patres sanctos, ac unius Ecclesiæ doctores, & concionatores in orbem exiit terrarum

299 Falsum igitur imponunt Lutherani, Orthodoxæ ecclesiæ, euangelium iam primum in lucem æditum asserentes, non enim iam primū, sed olim prodijt veritas euangelij.

300 Id enim si verum esset, non iam nobis nostra errata, sed Christo, qui nobis spiritū veritatis promisit adfuturum ad finem usq; sæculi, nosq; in omnem veritatem ducturum, essent attribuenda, ac deputanda. Id autem non modo impossibile, sed etiam hæreticissimum est sentire, de optimo mediatore nostro ac doctore Christo.

301 Fidelis enim est seipsum negare nō potest, dabitq; spiritum bonum, sanctum, iustum, petentibus se, quo regatur ij qui in unitate ecclesiæ catholicæ perseverant, seseq; gratiæ & adflatui accommodant spiritus Christi, Non enim habitat in anima subdita peccatis.

302 Iam quando constet Lutheranos omnes, subditos esse hæresi, scismati, errori, utiq; oniuersis, Veneri, luxui, Baccho, tyrannidi, mammonæ consequitur necessario eos, non spiritu Christi, euāgelium, scripturasq; interpretari.

303 Id q uolet experiatur, una mecū sicuti hactenus periculū feci in multis, tū demū suo ipsius periculo discet me uera dicere, atq; ob id nō pro auro coruptoq; animo hæc euulgare, intelliget,

304 Euangelici igitur spiritus capaces sunt mi-
me, quod is super humilem & trementem se-
mones domini requiescat, Verum Lutherani prorsus
insaniunt.

305 Humiles uero fuisse patres, maioresque no-
stros cum ex uita, tum ex doctrina, tum ex mira-
culorum gloria, potentiaque constat.

306 Hicce igitur adfuit Christi spiritus, quo &
scripturæ sacræ communem sensum eruerunt, in-
q; posteritatem propagauerunt.

307 Communi autem sensu ecclesiæ catholice
probantur uota monastica, missæ sacrificium, pur-
gatorium nonnullis animabus exutis & id genus
alia, quæ modo per Luthe. in dubium reuocantur.

308 Neque igitur orthodoxæ ecclesiæ autorita-
te recepti libri, neque receptæ constitutiones, rece-
ptæ consuetudines recepta decreta ad horum iudi-
cium exanimanda, corrigendaque sunt, neque quic-
quam innouandum, quatenus ipsi suadent, quippe
q; orthodoxo sensu scripturæ priuati sunt, Quo fit
ut non quæ iusta sunt doceant, sed quæ impia, quæ
ue a Christo aliena inuicere moliuntur, idque sub
mellito ueneno.

309 Iuste igitur nos de horum spiritu, iudicio,
sensu, interpretatione, addubitamus, quantum uis
scripturas, Scripturas iactitent sacras, nihil enim
minus habent q̄ sacræ scripturæ, germanum sen-
sum, ut qui in una ecclesiâ catholica non existant,
neque doctrinam sanam, fructibus bonis exprima-
nt.

310 Rursus quum & inter sese Lutherani ex dia-
metro pugnantia scribant, simplicem scripturæ in-
tellectum habere nequeunt, id satis in confesso est,
ex ijs quæ Lutherus, Carolstadius, Philippus,

Melanchto-

merus, Fr-

publica pr-

diuistum de-

311 Cateri
eclesiæ alim-

rūt scriptu-

rum non ha-

gma transl-

aut angelus

ma sit:

312 Aliu-

non esse op-

que non est

canos.

313 Aliud

cem summi-

re uolunt, n-

que fronte

314 Ali-

ratem, non

tur in doct-

ensiones, i-

Germania

Turcis ap-

ocularis fu-

315 Aliud

apostoloru-

docebant u-

therani in-

principes, t-

quid est uo-

316 Iam s-

Monastice-

Melanchton, Oecolampadius, Zuinglius, Cusamerus, Franciscus Lamberti, & scriptitarunt & publicæ prædicarunt. Iam omne regnum in seipsum diuisum desolabitur.

311 Caterum nihil mouere debet, Orthodoxæ ecclesiæ alium, quod Lutherani ore tenus, præ se ferunt scripturas, scripturas, quod ueræ scripturæ sensum non habeat communem, sed ab eo in aliud dogma translati sint, cōtra Paulum, qui dicit. Si nos aut angelus de cœlo aliud euangelisauerit. Anathema sit:

312 Aliud uero euangelizant, qui docēt missam non esse opus bonum, non esse sacrificium, itemque non esse purgatorium, non esse sanctos inuocandos.

313 Aliud etiam euangelizant, qui unum pontificem summum in iis quæ fidei sunt neque agnoscere uolunt, neque audire, sed subsannant, perfrictaque fronte contemnunt

314 Aliud etiam euangelizant, qui non ad unitatem, non ad bonos mores instituendos adhortantur indoctum uulgus, sed id molitur magis ut dissensiones, uti discordiæ, rixæ, uiduitates, strages, Germaniæ totæ inferantur, atque ita demum uia Turcis aperiatur, id quod facile intelliget quisquis oculus fuerit.

315 Aliud etiam euangelisant, qui non imitantur apostolorum Christi uestigia, n̄ enim relinquere docebant uxores, luxum, mundum, carnem, at Lutherani in mundo sunt, mundique sequuntur cum principes, tum delicias, tum honores, denique quicquid est uoluptatis carnalis.

316 Iam si Lutherani mundum, homines, Clerum Monasticenque reformare uolunt, ipsi primum se

es sunt mini
tem sermo
ani prorsus

oresque no
m ex mira

us, quo &
uerunt, in

æ catholice
sificium, pur
& id genus
reuo cantur.

æ autorita
tiones, rece
orum iudi
neque quic
ent, quippe
ot, Quo fit
impia, quæ
idque sub

u, iudicio,
quantumuis
nihil enim
anum sen
non existant,
onis expri

erani ex dia
scripturæ in
onfesso est,
Philippus,

ipfos reformat, necessum est: alioqui dicitur illis
Medice cura te ipsum. Eiusmodi enim pestes, qua-
les ipsi sunt Christus nescit.

317 Proinde quum iactitent sibi **EVANGELII**
II reuelatam ueritatem, quæ hæcenus latuerit
ut falso intonant, probent eam ueritatem tñ fru-
ctibus bonis, tum promissionis signo, alioqui cre-
demus minime, quam tum uis humanæ sapientiæ
uerbis nitantur.

318 Neque ullum subterfugium est **LVTHE-
RANIS**, signa ab infidelibus exigi obstrepenti-
bus, quippe cum sese novos & synceri **VER-
BI** ministros iactitent, operæ pretium est, uti &
nouam doctrinam signis sequentibus probent.
Id quod fecit **CHRISTVS**, fecere &
APOSTOLI, itidemque & catholice **EC-
CLESIAE** sancti patres, fidem nostram in
qua hæcenus fuimus, tum uita, tum doctrina, ac
miraculorum gloria attestantes, probantes, ac cõ-
firmantes.

319 Igitur cum nulli unquam fuerint, qui **L. V-
THERANORVM** dogmata, uel uita,
uel signis probauerint, consequitur necessario eos
ad **CHRISTI** Ecclesiam haud quaquam per-
tinere, sed magis esse **ANTICHRISTI** præ-
cursores, perditissimosque priapistas, id quod om-
nibus **CHRISTIANIS**, etiamnum in
fidelibus est exploratissimum, qui nos ob id ma-
xime rident ac subsannant, quod ad apostatarum,
laruatorumque monachorum impia dogmata, se-

ctas sequi
causis.

320 Cæ-
hæreticos.
ræ fidei pro-
numen illis
firmassetque
penam qua-
sum est.

321 Fuen-
anus, Vigil-
deñ. Fratic-
corruptor
generatiões
per uniuers-
ac nonnulli
Constantie
lis illustrior
quo ad mu-
neque igitur
sed ad Sath-

322 Nihil
siæ filius, L-
miretur glo-
sibi infirma
nihil, quan-
sunt neque
nis duraueri

qui dicitur illis
in pestes, qua-

EVANGELIUM
scelus latuerit
tatem tū fru-
o, alioqui cre-
ana sapientia

LUTHERI
obstrepen-
eri VER-
um est, uti &
proben.
, fecere &
olica EC-
o nostram in
doctrina, ac
antes, ac cō

, qui L. V.
ta, uel uita,
cessario eos
quam per-
ISTI præ
id quodo-
amnum in
ob id ma-
statarum,
gmata, se-

has sequimur perdicionis, nutamusque in fidei
causis.

320 Cæterum quū constet complurimos fuisse
hæreticos, qui Lutheranis fundamenta iecere, si ue-
ræ fidei professores ac defensores fuissent. supernū
numen illis in miraculorum portētis adfuisse, cō-
firmassetque uel doctrinam, uel martyrium, id est
penam qua grauissime nō semel in eos animaduer-
sum est.

321 Fuere quidem Manicheus, Eluidius, Iouini-
anus, Vigilātius, Vuiclefus, Ioannes Huss, Vual-
deñ. Fraticelli De Lugduno. Rutheni, Bohemix
corruptor Hiero. de praga, & id gen⁹ alix uiperæ
generatiōes, ex quibus Lutherani prodire omnes
per uniuersalem ecclesiam damnati, proscripque
ac nonnulli ex ijs etiamnum exusti in Sacro sancto
Constantien. Conci. quos tñ Deus nullis miracu-
lis illustriores reddidit, nec unquam redditurus est,
quo ad mundus, fidesque perstiterit Christiana,
neque igitur ad christi ecclesiam pertinere possunt
sed ad Sathanæ synagogam.

322 Nihil igitur moretur uerus orthodoxæ eccle-
siæ filius, Lutheranorum falsissima dogmata, nihil
miretur glossata, nihil uerborum fucum, quo
sibi infirmas conscientias inescant, faciat, trahatur
nihil, quando qdem non synceri uerbi ministri
sunt neque erunt, etiamsi, hæresis horum cente-
nis durauerit annis, quæ enim semel falsa sunt

in æternum uera esse nequeunt, Vitent libros, Vi-
tent & conciones, quibus non ædificantur, sed cor-
rumpuntur simplicium corda. Hi enim cum iu-
dicio corruptissimi sint, quæ sancta sunt,
quæ iusta sunt, quæ optima sunt uidere
nequeunt, uident autem menda-
cia, uident somnia, loquuntur
uana, pellicientes ani-
mas miseris, ut in
æternum pe-
reant, in-
Q
baratrum demergantur.

A
NES
tur Gu
na He
nem
co

323 In
coram c
instituen
cum tan
q̄ episco
neque u
mittere t
sputare e
324 C
iestati su
tum Pau
unt, ne q
ticis, soli
lim Impo
nere men
obedire t
iustissim
bar, obtel
tra confc

ent libris, Vi-
antur, sed cor
i enim cum iu
uncta sunt,
nt uidere
enda-
tur.

ASSERTIO

NES ALIAE, QVIBVS EXCVSA
tur Guardianus Marpurgen. quod in Hombergia
na Hessorum congregatione, post protestatio-
nem eo loci publice factam, & iam tandem
coram Notario legitime repetitam in
Vverlensi oppido, disputare no-
luerit, neq; respondere Fran-
cisco Lamberti hære-
tico-

NICOLA VS.

323 In fidei caussis disputatio, legitima autoritate
coram competentibus, orthodoxisque iudicibus,
instituenda est, id quod hactenus denegatum est,
cum tamen ad id non semel, prouocauerim, at ne-
q; episcopos, ad quos maxime hæc causa attinet,
neque uniuersitatum moderatores orthodoxos ad
mittere uoluit Franciscus. Quamobrem eo loci di-
sputare non debui.

324 Omnis anima pontificiæ Cæsareæque Ma-
iestati subiecta esse debet, testante tum Christo,
tum Paulo, At utriusque autoritatis iura præcipi-
unt, ne qua disputatio in fidei caussis, coram hære-
ticis, solisque laicis instituat. Iam cum ego ma-
lim Imperij Romani, hoc est, Christiani regni ma-
nere membrum quàm belial operæpretium duxi,
obedire tum pontificis, tum imperatoris mādatis,
iustissimisque legibus, Id quod & publice testa-
bar, obtestans illustrissimum principem, ne me cō-
tra conscientiam per uerbum **D E I** instructam,

F

eogeret ad disputandum, potissimum cum non disputationis, sed consilij dandi gratia, literis accersitus essem, neq; antea quàm Hombergiam ueni, quicquam de articulis innotuisset FRANCISCI Lamberti.

325 Cæterum cum Christus prohibeat ne Margaritas porcis obspergamus, neue sanctum demus canibus, nolui coram Francisco Lamberti, qui eo loci, dum articulos suos deduceret, expèderet, dūque meis assertionibus, sub ea protestatione, quā in initio libri cernis, propositis, respōderet, non aliter se gessit, q̄ si a dæmone exagitatus fuisset, a deo rodebat, lacerabat, discerpserit, obruebatq; me conuitijs, maledictis, atque blasphemijs, modo impium, modo antichristianum me uocans, Solis enim conuitijs agebatur ista tragœdia per Franciscum. Eiusmodi autem hominibus respondere, Crabrones est irritare, maxime, ubi ipsi pro arbitratu suo omnia audent.

326 Porro antea quam quippiam proponerem, ad eum modum dixi in Confessio, Ego non tibi Francisc. Lamberti, sed illustrissimi principis literis respondere cupio, quæ nullius disputationis, sed consilij dandi, mentionem faciunt, te autem oppugnabo per uerbum DEI suo loco & tpe, uerè non hic Hombergiæ, Id quod & facere paratus sum, sub quocunque uel uitæ uel mortis periculo. Eat nunc FRANCISCVS Lamberti, meque glorietur uictum, confusum, denique Hombergiæ obmutuisse, eat & suis in Conuenticulis, me anathematizet, excommunicet, seq; uictorem, me uictū adclamitet, aggratalètur & illi Lutherani omnes, cum literis, tum libris editis, tum uocibus stentorijis, meque damnent, exhibent, exulemq; faciant,

modo me
stianis pla
non meas
sua aff
pra
c

modo me Christus inter suos agnoscat, mō Chri-
stianis placeam, qui spero una mecum defendent,
non meas solum, sed CHRISTI, Ecclesiæque
suae assertiones, quas ego ita assero, ut nullos
præter eos, qui in una ecclesiâ Catholi-
ca sunt censores iudicesq; admit-
tere uelim, Solius enim eccle-
siæ catholicæ iudicium
subire uolo, Cuius
& filius &
alūnus
p-
petuo esse uolo, mō
mihi CHRISTI adsit gratia

F 2

um non di-
eris accer-
giam ueni,
ANCIS-

ne Mar-
um demus
erti, qui eo
deret, dū
ione, quā
ret, non a-
fuisse, a-
ebatq; me
modo im
s, Solis e-
Francis-
spondere,
pro arbi

ponerem,
o non tibi
cipis lite-
tionis, sed
rem oppu-
uer; non
tus sum,
culo. Eat
neque glo-
bergiæ ob
e anathe-
me uictū
i omnes,
us stento
g faciant,

HAbes candide lector paucis ijs asser-
tionibus, nostram imo totius ecclesie
catholicæ fidem, nostrum animum,
propositum, institutum Quas mecum scio si
Catholicæ ecclesie alūnus es, aduersus uer-
bi dei pestilentissimos hostes, defendes, pro-
babis, testaberis, asseuerabis. Stabit enim pro
nobis Verbum dei stabit nobiscum **CHRIS-
TVS**, stabit & ecclesie irrefractabilis au-
toritas, dei promissione roborata, adeoq; no-
bis nihil metuendum, etiam si Infernorum
portę sese aduersus nostram fidem, aduersus
nostram doctrinam, erigant, non preualebūt
inquit Christus. Corruit, contritusq; Arri-
us, Manicheus, Vigilantius, Uicclesus, Io-
annes Hus, deniq; uniuersæ prorsus corrue-
re hæreticorum pestes, abolita est memoria
eorum, exusti, damnati, ac prohibiti sunt eo-
rum libri, quibus uenena non semel imbibū-
tur plusquam letifera, breui futurū est, ut &
Lutheranorum nomen, quum ui, potentia,
inuidiaq; in orbem terrarum irreperit, pror-
sus eliminandum sit, tantum abest ut trium-
phaturi sint, Sta igitur in testamēto altissimi
fortiterq; opponas te murum pro domo dei,
ne iuste in te propheta dixisse uideatur.

Canes
cesses
in omni
na, robor
tare un
rent ou
diant, h
q; Insa
cissimi h
apertoq
postoli
um mic
trum no
lumniat
riclitabe
fide, in h
teris, ut
rexerint
stus, ade
purissim
lis, ac sci
tumuis c
euge uid
eam, per
tionum p

Canes muti non audentes latrare, Clama ne
cesses: prædica oportunæ, importunæ, sed
in omni patientia, in omni lenitate, ac doctri
na, robora nutabundos, solare tristes, adhor
tare una mecum ut in una ecclesia perseue
rent oues Christi, si perire nolint. Hanc au
diant, hanc obseruent, uenerentur, mirentur
q̄, Infaniat interim mundus, insaniât hæreti
cissimi homines, lacerent, mordeant clamq̄,
apertocq̄, rumpantur abyssi, intonent pseuda
postoli, ruat cœlum, retrahât splendorem su
um micâtia sydera, soluatur Sathanas ille fra
trum nostrorum inimicus, accusator, ac ca
lumniator, nihil timebis, nihil fluctuabis, pe
riclitaberis nihil, supaberis *minime*, si in hac
fide, in hac unitate, deniq̄ in hac naui persti
teris, utcumq̄ etiamnum tempestates insur
rexerint, iam iam aderit suæ ecclesiæ Chri
stus, aderit Seruator noster, modo precibus
purissimis excitetur, quantumuis incredu
lis, ac scismaticis spectrum uideatur, quan
tumuis caput moueant, obprobrâtes. Euge
euge uiderunt oculi nostri, deus dereliquit
eam, persequimini, excutite iugum constitu
tionum papisticarum, rumpite, ac lacerate.

F iij

Vnus te Christus, unius ecclesie unus sp̄s
sus seruabit, facietq; cum tentatione prouen-
tum, ut possis sustinere, modo ab ipsius eccle-
sianon deficias. Faxit id optimus Ma-
ximus Deus, cuius ob gloriam,
hanc prouinciam suscipe-
re coacti sumus.

FINIS

TERRATA

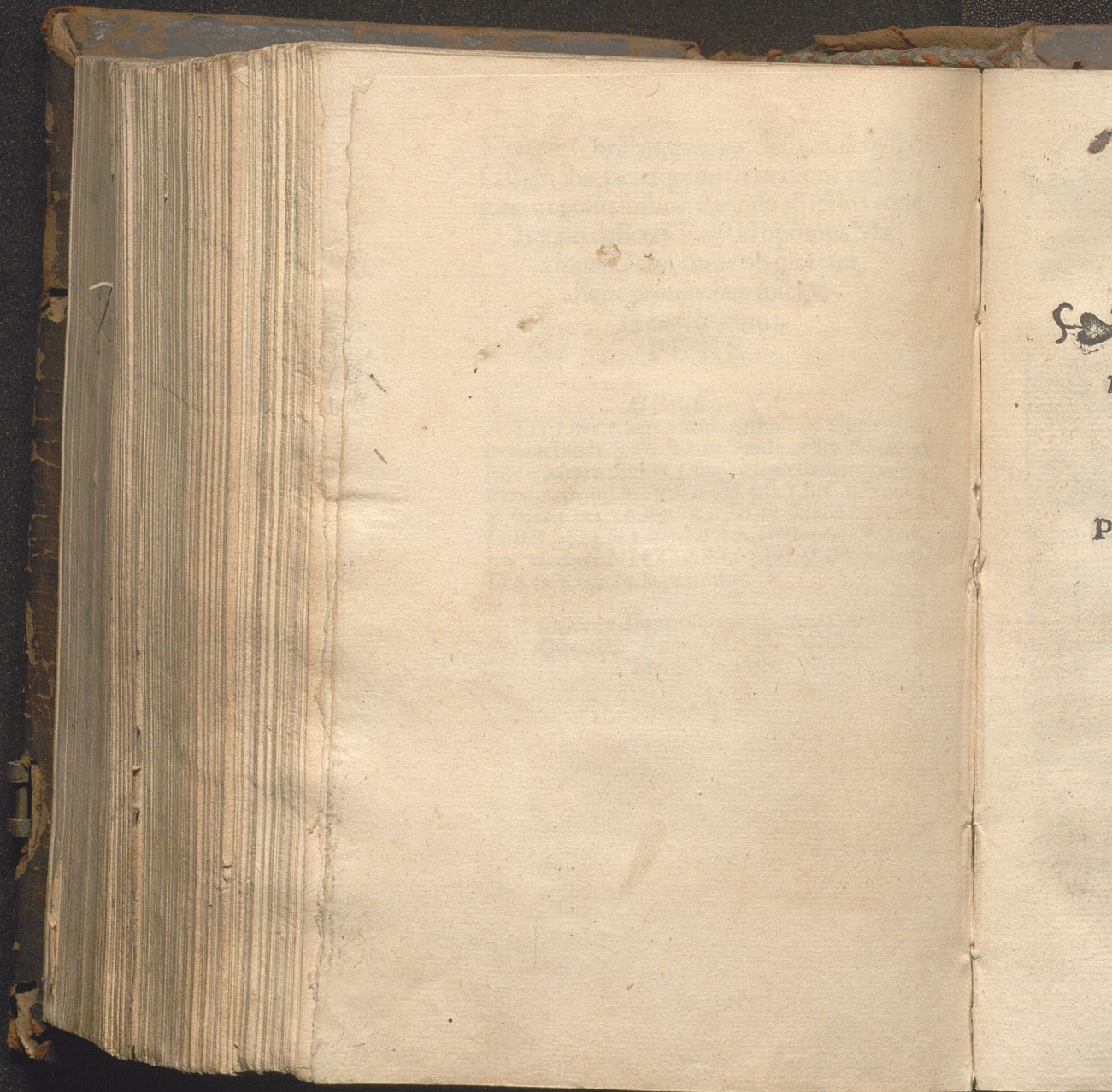
A. 5. fa. 1. uer. 5. lege adunatis: ibidē fa. 2. uer. 7. le.
irrefractabilem: a 6. fa. 1. uer. 30. le. uelint: ibi. uer. 31
lege separare. ibid. fa. 2. uer. 11. leg. etiam manu: ibi.
uer. antepenu. le. clerici. B. 3. fa. 1. li. 6. le. erunt.
B. 7. fa. 1. uer. 26. leg. successerint. ibi. uer. 11. le. ui-
sibiles. C. 3. fa. 1. uer. 14. dele factiones. c. 7. fa. 2.
uer. 26. deest NICO. c. 8. fa. 2. uer. 31. dele septem.
D. 8. fa. 2. uer. 19. le. pertineat.

Colonie, Impensis honesti ciuis Petri
Quentell. Anno M. D. XXVI.
Mense Decemb.

nicus spō
e prouen
ius eccle
asMa
m,

.uer. 7. le.
t: ibi. uer. 31
manu: ibi.
le. eruunt.
r. II. le. vi-
s. c. 7. fa. 2.
ele septem.

Petri
VI.

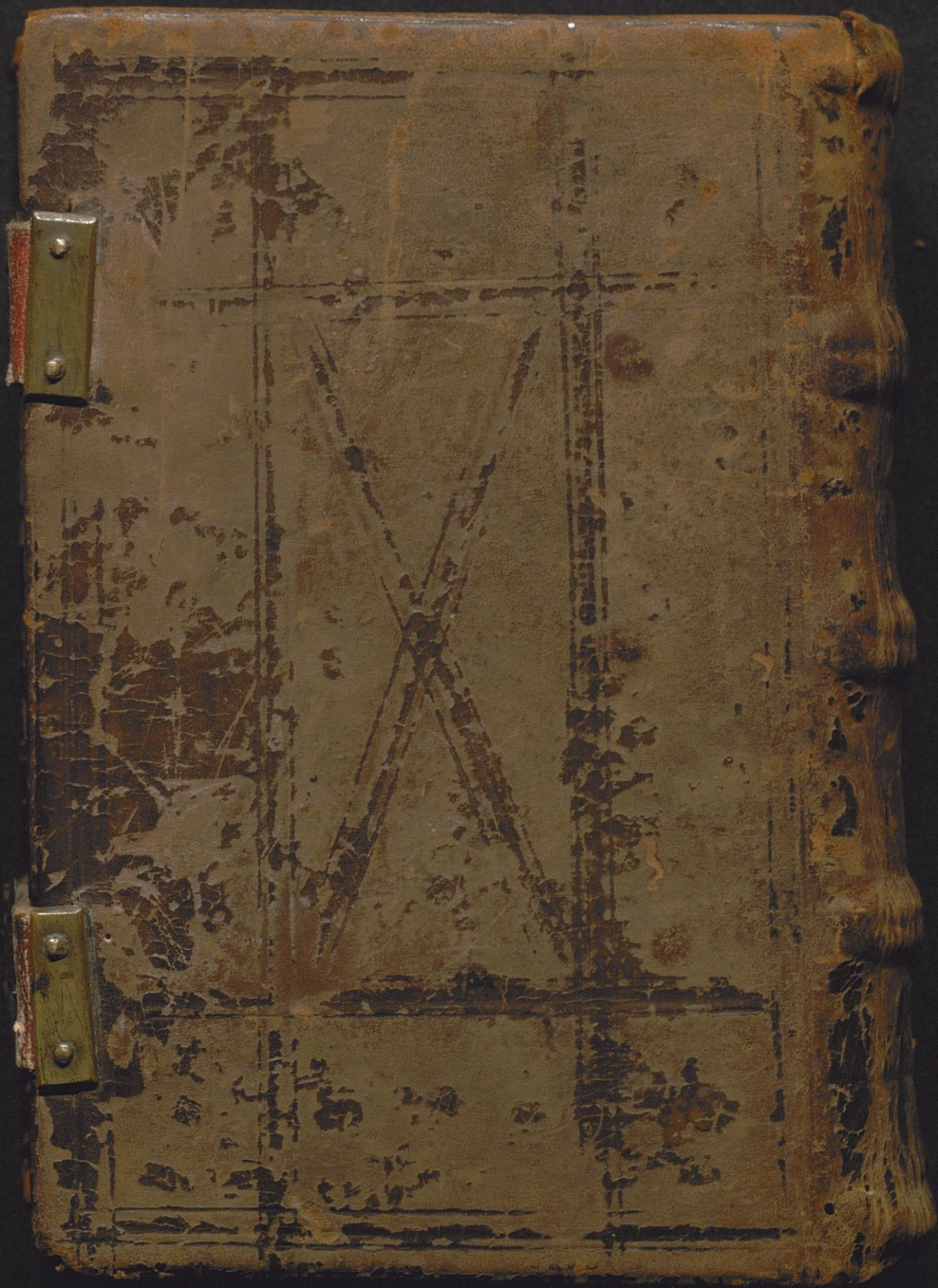
15. **De pœm in 1. & pœm in 2.**
 veteri more s. in Ant. 1. re
 v. b. in. p. ut p. tall. n. exat. de
 mte. s. o. de. p.ublica. n. in.
 m. ad. q. u. d. m. te. p. t. h. i. s.
 t. a. r. e. p. o. s. i. t. o. n. s. l. i. c. t. a. b. i. t.
 s. i. l. i. s. & n. q. h. y. n. p. h. i. m. o. u. t.
 t. o. s. s. l. i. s. n. s. a. r. e. c. e. l. l. e. n. o.
 m. a. g. i. n. i. s. s. e. o. d. i. s. c. e. l. l. e. n. o.
 p. s. i. s. p. a. r. i. s. o. n. n. s. i. l. i. c. t. a. b. i. t.
 q. u. i. s. t. u. p. o. e. m. s. i. m. e. n. t. e. d. e.
 m. o. d. i. e. p. o. s. t. d. i. c. t. a. s. t. i. s.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. p. p. q. d. e. c. a. p. d. a.
 q. u. i. t. a. r. e. n. o. d. e. s. i. s. d. e. a. r. e. t.
 q. d. a. p. r. e. s. m. i. t. a. t. i. o. s. h. i. e. t.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. n. s. p. p. s. a. n. o. m. d. e.
 h. i. s. a. s. s. e. n. t. i. a. t. o. & i. d. e. q. u. i.
 i. a. g. e. n. t. i. a. s. h. i. p. u. a. r. i. m. s. q.
 t. a. t. a. l. l. i. c. i. t. a. s. o. r. d. i. o. s. i. n. f. i. c. i. a.
 i. p. o. s. t. s. u. o. m. i. n. i. m. i. s. t. i. s. & s. i. n.
 i. s. p. i. s. s. o. r. d. i. n. a. t. i. o. n. e. m. i. t. o. r. e.
 s. e. d. i. s. p. o. s. i. t. o. n. e. s. s. i. n. g. u. i. s. t. e. n. o.
De pœm in 1. & pœm in 2.
 v. b. in. p. ut p. tall. n. exat. de
 mte. s. o. de. p.ublica. n. in.
 m. ad. q. u. d. m. te. p. t. h. i. s.
 t. a. r. e. p. o. s. i. t. o. n. s. l. i. c. t. a. b. i. t.
 s. i. l. i. s. & n. q. h. y. n. p. h. i. m. o. u. t.
 t. o. s. s. l. i. s. n. s. a. r. e. c. e. l. l. e. n. o.
 m. a. g. i. n. i. s. s. e. o. d. i. s. c. e. l. l. e. n. o.
 p. s. i. s. p. a. r. i. s. o. n. n. s. i. l. i. c. t. a. b. i. t.
 q. u. i. s. t. u. p. o. e. m. s. i. m. e. n. t. e. d. e.
 m. o. d. i. e. p. o. s. t. d. i. c. t. a. s. t. i. s.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. p. p. q. d. e. c. a. p. d. a.
 q. u. i. t. a. r. e. n. o. d. e. s. i. s. d. e. a. r. e. t.
 q. d. a. p. r. e. s. m. i. t. a. t. i. o. s. h. i. e. t.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. n. s. p. p. s. a. n. o. m. d. e.
 h. i. s. a. s. s. e. n. t. i. a. t. o. & i. d. e. q. u. i.
 i. a. g. e. n. t. i. a. s. h. i. p. u. a. r. i. m. s. q.
 t. a. t. a. l. l. i. c. i. t. a. s. o. r. d. i. o. s. i. n. f. i. c. i. a.
 i. p. o. s. t. s. u. o. m. i. n. i. m. i. s. t. i. s. & s. i. n.
 i. s. p. i. s. s. o. r. d. i. n. a. t. i. o. n. e. m. i. t. o. r. e.
 s. e. d. i. s. p. o. s. i. t. o. n. e. s. s. i. n. g. u. i. s. t. e. n. o.

De pœm in 1. & pœm in 2.
 v. b. in. p. ut p. tall. n. exat. de
 mte. s. o. de. p.ublica. n. in.
 m. ad. q. u. d. m. te. p. t. h. i. s.
 t. a. r. e. p. o. s. i. t. o. n. s. l. i. c. t. a. b. i. t.
 s. i. l. i. s. & n. q. h. y. n. p. h. i. m. o. u. t.
 t. o. s. s. l. i. s. n. s. a. r. e. c. e. l. l. e. n. o.
 m. a. g. i. n. i. s. s. e. o. d. i. s. c. e. l. l. e. n. o.
 p. s. i. s. p. a. r. i. s. o. n. n. s. i. l. i. c. t. a. b. i. t.
 q. u. i. s. t. u. p. o. e. m. s. i. m. e. n. t. e. d. e.
 m. o. d. i. e. p. o. s. t. d. i. c. t. a. s. t. i. s.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. p. p. q. d. e. c. a. p. d. a.
 q. u. i. t. a. r. e. n. o. d. e. s. i. s. d. e. a. r. e. t.
 q. d. a. p. r. e. s. m. i. t. a. t. i. o. s. h. i. e. t.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. n. s. p. p. s. a. n. o. m. d. e.
 h. i. s. a. s. s. e. n. t. i. a. t. o. & i. d. e. q. u. i.
 i. a. g. e. n. t. i. a. s. h. i. p. u. a. r. i. m. s. q.
 t. a. t. a. l. l. i. c. i. t. a. s. o. r. d. i. o. s. i. n. f. i. c. i. a.
 i. p. o. s. t. s. u. o. m. i. n. i. m. i. s. t. i. s. & s. i. n.
 i. s. p. i. s. s. o. r. d. i. n. a. t. i. o. n. e. m. i. t. o. r. e.
 s. e. d. i. s. p. o. s. i. t. o. n. e. s. s. i. n. g. u. i. s. t. e. n. o.

De pœm in 1. & pœm in 2.
 v. b. in. p. ut p. tall. n. exat. de
 mte. s. o. de. p.ublica. n. in.
 m. ad. q. u. d. m. te. p. t. h. i. s.
 t. a. r. e. p. o. s. i. t. o. n. s. l. i. c. t. a. b. i. t.
 s. i. l. i. s. & n. q. h. y. n. p. h. i. m. o. u. t.
 t. o. s. s. l. i. s. n. s. a. r. e. c. e. l. l. e. n. o.
 m. a. g. i. n. i. s. s. e. o. d. i. s. c. e. l. l. e. n. o.
 p. s. i. s. p. a. r. i. s. o. n. n. s. i. l. i. c. t. a. b. i. t.
 q. u. i. s. t. u. p. o. e. m. s. i. m. e. n. t. e. d. e.
 m. o. d. i. e. p. o. s. t. d. i. c. t. a. s. t. i. s.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. p. p. q. d. e. c. a. p. d. a.
 q. u. i. t. a. r. e. n. o. d. e. s. i. s. d. e. a. r. e. t.
 q. d. a. p. r. e. s. m. i. t. a. t. i. o. s. h. i. e. t.
 q. u. i. t. a. r. a. n. t. i. o. n. s. p. p. s. a. n. o. m. d. e.
 h. i. s. a. s. s. e. n. t. i. a. t. o. & i. d. e. q. u. i.
 i. a. g. e. n. t. i. a. s. h. i. p. u. a. r. i. m. s. q.
 t. a. t. a. l. l. i. c. i. t. a. s. o. r. d. i. o. s. i. n. f. i. c. i. a.
 i. p. o. s. t. s. u. o. m. i. n. i. m. i. s. t. i. s. & s. i. n.
 i. s. p. i. s. s. o. r. d. i. n. a. t. i. o. n. e. m. i. t. o. r. e.
 s. e. d. i. s. p. o. s. i. t. o. n. e. s. s. i. n. g. u. i. s. t. e. n. o.

...
 ...
 ...

1545

8.

ASSERTIO

NES TRECENTAE AC VI-
gintſex fratris Nicolai Herborni. Guar-
diani Marpurgenſis, uerae Orthodoxae, ad-
uerſus Franciſci Lamberti exiticij mo-
nachii

nachi
na, i

Ich bid
das recht
vmb mich
ſten mich
perti/Bo e
bergf in
ſchuldiger
Chriſtliche
lieffde ver
Chriſten

